

NOTAT

29. september 2023

Vores reference:
Sag nr. 2023133652

Havplansekretariatet

Høringsnotat vedr. udkast til bekendtgørelse over Danmarks havplan

Forslag til bekendtgørelse om Danmarks havplan (herefter havplan) blev sendt i høring den 31. marts 2021 med høringsfrist den 30. september 2021.

Der blev forud for høringen den 31. marts 2021 af forslag til havplan gennemført en miljøvurdering samt en væsentligheds- og konsekvensvurdering, som blev sendt i høring samtidigt med forslaget til havplanen. Efter høringen er der udarbejdet en sammenfattende redegørelse på baggrund af bemærkninger til miljøvurderingen.

SØFARTSSTYRELSEN

Caspar Brands Plads 9
4220 Korsør

På baggrund af den offentlige høring har forslag til havplan været forhandlet politisk. Forhandlingen resulterede den 7. juni 2023 i ”Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige, Om Danmarks Havplan”. Aftalen sætter rammen for havplanlægningen. De aftalte ændringer udmøntes i havplanen ved, at der sendes en ændringsbekendtgørelse med de aftalte ændringer i offentlig høring. Dette giver mulighed for fornyet offentlig inddragelse i forbindelse med ændringerne. De aftalte ændringer får dermed midlertidig retsvirkning samtidig med udstedelsen af Danmarks første havplan.

Tlf. 72 19 60 00

CVR-nr. 29 83 16 10

EAN-nr. 5798000023000

sfs@dma.dk

www.sofartsstyrelsen.dk

ERHVERVSMINISTERIET

I forbindelse med høringen i 2021 modtog Søfartsstyrelsen 251 høringssvar fordelt på 49 kommunale myndigheder, 43 private virksomheder, 95 interesseorganisationer og foreninger, 27 borgere og 17 forskere/forskningsinstitutioner. 10 af disse høringssvar indeholdte ikke bemærkninger til forslaget.

I det følgende gennemgås de væsentligste høringssvar, der indeholder substantielle bemærkninger til forslag til havplan. Kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv. Det bemærkes, at høringssvarene er gengivet i hovedtræk. De dele af høringssvarene, som ikke er relateret til havplanen, gengives ikke i høringsnotatet, men er sendt videre til de relevante sektormyndigheder.

Inden de aftalte ændringer udmøntes i havplanen, udstedes den nuværende havplan mhp. at fastholde retsvirkningen af denne. Det bemærkes, at der ikke foretages nogen ændringer i nuværende havplanen ved udstedelsen som følge af høringen, men der er foretaget mindre, tekniske justeringer.

Der er i høringsnotatet angivet zone-ID ved benævnelse af konkrete zoner. Zonens konkrete placering kan findes ved at søge med zone-ID på www.havplan.dk. Zonekategorierne angives desuden med følgende forkortelser:

Udviklingszoner:

- Ah = Havbrug
- Ak = Kultur- og omplantningsbanker til produktion af muslinger og østers
- Ao = Opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen
- Ec = CO₂-lagring
- Ei = Vedvarende energi og energiøer
- Ev = Vedvarende energi
- Eo = Efterforskning og indvinding af olie og gas
- Ib = Konkrete Infrastrukturprojekter
- R = Råstofindvinding

Særlig anvendelseszoner:

- Ek = Kabelkorridorer for vedvarende energi
- Er = Konkrete transitrørledninger
- Ik = Kompensationsafgravninger ved Storebæltsbroen
- Il = Beskyttelsesforanstaltninger for luftfart
- L = Konkrete landindvindingsprojekter
- S = Sejladskorridorer

De indkomne bemærkninger behandles under følgende emner:

- 1) Generelle bemærkninger
- 2) Udviklingszoner
- 3) Særlig anvendelseszoner
- 4) Naturområder- og miljøbeskyttelsesområder
- 5) Generelle anvendelseszoner
- 6) Miljøvurderingen
- 7) Øvrige bemærkninger

1 Generelle bemærkninger

Der er overordnet tilfredshed med, at der nu er en samlet plan for de danske havområder. Flere høringssvar peger dog på generelle principper i havplanlægningen, der ønskes styrket.

Endelave Natur og Miljø glæder sig over indsatsen for at skabe en samlet havplan til anvendelse i det danske havområde. Svendborg Kommune anerkender Søfartsstyrelsens indsats i udarbejdelsen af forslaget til Danmarks første havplan og finder det positivt, at der nu planlægges helhedsorienteret for Danmarks arealer til havs. Køge Kommune er overordnet set positiv overfor, at der er udarbejdet en samlet og helhedsorienteret plan for Danmarks havareal. Danmarks Idrætsforbund glæder sig over, at de kystnære arealer friholdes for større, faste anlæg bortset fra anlæg til turisme og fritidsliv, og ønsker, at dette princip fastholdes. Danmarks Idrætsforbund ser herudover havplanen som et overordnet styringsredskab, der kan sikre en passende balance mellem forskellige interesser, og sætter pris på, at sameksistens er et af de bærende elementer i havplanlægningen. Kommunernes Landsforening (KL) hilser havplanen

velkommen og påpeger, at det pga. den stigende interesse i havet er hensigtsmæssigt, at der kommer et mere helhedsorienteret syn på brugen af havet og de kystnære områder. Friluftsrådet finder det positivt, at der foretages en helhedsorienteret, sammenfattende arealplanlægning på havet, og at energianlæg og strengt beskyttede havstrategiområder er placeret langt til havs. Bornholms Regionskommune påskønner, at der med udarbejdelse af Danmarks Havplan nu laves en helhedsorienteret planlægning for det samlede danske havareal, og er glade for, at der i planen tages vare på bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøet.

Ni østjyske kommuner (Mariager Fjord, Norddjurs, Syddjurs, Randers, Samsø, Horsens, Odder, Aarhus og Hedensted Kommune) samt fire interesseorganisationer (Nej til motorvej på Asnæs, NEJ til motorvej på Røsnæs, STOP motorvej over Samsø og Østjyder mod Kattegatforbindelsen) og Sammenslutningen af danske småøer ønsker større miljøhensyn i havplanen. Dansk Ornitologisk Forening (DOF) Birdlife og Sønderborg Kommune ønsker generelt et større ambitionsniveau for naturen og biodiversiteten. Sønderborg Kommune og Danmarks Sportsfiskerforbund efterspørger fokus på opnåelsen af verdensmål 14, der sigter mod at bevare og skabe bæredygtig brug af havet og dets ressourcer. Fredericia Kommune og Foreningen Beskyt Jammerland Bugt mener ikke, at havmiljøet er prioriteret højt nok. DANCORE ønsker større hensyn til naturen, et større vidensgrundlag i havplanlægningen og større fokus på bæredygtig udvikling i kystzonen. Østerbros Havnekomité savner et større fokus på miljøet og klimaforandringer. Vejle Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune og KL mener, at landskabelige og æstetiske hensyn er fraværende i havplanen, og SDU lægger op til et større fokus på sameksistens. Fiskeribranchen opfordrer til, at der gives højere prioritet til havets rolle og betydning for den grønne omstilling, blå bioøkonomi og som spisekammer. Dyrenes Beskyttelse finder, at havplanen langt fra lever op til formålet om at optimere anvendelsen af havet, så samfundet får flest mulige goder, samtidig med at den skal sikre, at benyttelsen af havet sker bæredygtigt. WWF savner anerkendelse af marin biodiversitet, og opfordrer regeringen til at behandle havplanen politisk i Folketinget.

Danmarks Naturfredningsforening (DN), WWF Verdensnaturfonden, Rådet for Grøn Omstilling, DOF Birdlife, Danmarks Jægerforbund, Endelave Natur og Miljø, Midelfart Kommune og Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri mener ikke, at havplanen lever op til kravet om at være økosystembaseret. Kolding Kommune ønsker en mere økosystembaseret tilgang, og at havplanen bliver baseret på miljøindikatorer og viden ud fra en geografisk og lokal tilgang. Danmarks Jægerforbund savner sammentænkning mellem de tre direktiver (vandramme-, havstrategiramme- og havplanlægningsdirektivet).

Kommentar

Erhvervsministeriet noterer sig de mange tilkendegivelser om fordelene ved, at Danmark nu har en langtidssikret plan for, hvordan landets havområder kan udnyttes i fremtiden. Et af havplanlægningens primære formål er at fremme økonomisk vækst, udvikling af havarealer og udnyttelse af havressourcer på et bæredygtigt grundlag. Arbejdet med Danmarks første havplan har hovedsageligt fokuseret på forvaltningen

af de aktiviteter, der er påkrævet i direktiv om havplanlægning (2014/89/EU), som er gennemført i dansk ret ved havplanloven (LBK nr. 400 af 06/04/2020).

Der henvises til miljøvurderingen af havplanen for en beskrivelse af de relevante nationale og internationale miljømål og redegørelse for, hvordan havplanen forholder sig til disse mål og andre miljøhensyn. Miljøvurderingen peger endvidere på, hvor der bør være særlig opmærksomhed i forbindelse med miljøvurderingen af konkrete tilladelser efter anden lovgivning til aktiviteter og anvendelse, der planlægges for med havplanen.

Danmark er gennem EU's havstrategirammedirektiv forpligtet til at opnå og opretholde god miljøtilstand i de danske havområder i 2020. Rammerne herfor er udarbejdelse af havstrategier med miljømål, overvågningsprogrammer og indsatsprogrammer. Offentlige myndigheder er således forpligtede til at overholde havstrategiens miljømål og indsatsprogrammer ved udøvelse af deres beføjelser inden for rammerne af den gældende lovgivning. Det er forudsat i lov om maritim fysisk planlægning, at havplanen er udarbejdet under hensyntagen til Danmarks Havstrategi, der ligeledes udformes efter en økosystembaseret tilgang. Udkastet til havplanen angiver udpegede havstrategiområder og områder, der foreslås udpeget som havstrategiområder. Endvidere belyser miljøvurderingen forholdet til relevante miljømål i havstrategien. I udkastet til Danmarks første havplan er der også angivet udkast til nye naturbeskyttelsesområder, der øger den eksisterende udstrækning af beskyttede områder fra 19 pct. til 30 pct. af det samlede havareal. Havplansarbejdet er således koordineret med Miljøministeriets arbejde med nye havstrategiområder. Havplanen er udarbejdet med en udgangspunkt i en økosystembaseret tilgang i et tværministerielt samarbejde.

Med aftalen om Danmarks havplan fra 7. juni 2023 er aftalepartierne enige om at øge andelen af naturbeskyttelse på havet ved at skabe bedre vilkår for natur og biodiversitet. Det betyder blandt andet, at der udlægges og udpeges i alt mere end 30 pct. beskyttet natur, og ved gradvist at øge andelen af strengt beskyttede områder på havet fra ca. 4 pct. af havarealet i den gældende havplan til 8 pct. af havarealet i 2028 og 10 pct. streng beskyttelse, som skal være nået i 2030.

På baggrund af høringssvarene er et servicelag, der angiver de kystvande, herunder territorialfarvande, der er målsat i vandområdeplanerne, blevet integreret i den digitale havplan. Den danske implementering af vandrammedirektivet sker i seksårige vandområdeplaner, og det følger af direktivet, at medlemsstaterne er forpligtet til at sikre, at de fastsatte miljømål for grundvandsforekomster og overfladevandområder, herunder kystvande, nås og at yderligere forringelser forebygges. Miljømålene for kystvandene er god økologisk og god kemisk tilstand, dog alene god kemisk tilstand i territorialfarvandene, der dækker farvandene mellem 1 sømil og 12 sømil fra basislinjerne. Hovedparten af de danske kystvande er endnu ikke i hverken god økologisk eller god kemisk tilstand, hvilket bl.a. skyldes for store tilførsler af kvælstof.

Selvom havplanen udlægger et område til en bestemt anvendelse, er det ikke givet, at der konkret kan meddeles tilladelse til denne aktivitet. Det kan således ikke udelukkes,

at nogle aktiviteter på havet, for hvilke der er udviklingszoner i havplanen, efter en konkret vurdering kan være uforenelige med forpligtelserne efter vandrammedirektivet / lov om vandplanlægning og/eller havstrategien. Ressortmyndigheden må i givet fald ikke give tilladelse til den ansøgte aktivitet.

Udarbejdelsen af udkastet til havplanen har taget hensyn til miljøet igennem implementeringen af den økosystembaserede tilgang samt ved en tidlig initiering af den strategiske miljøvurdering. Miljøvurderingen indeholder en beskrivelse af de relevante miljøbeskyttelsesmål, heriblandt FNs verdensmål, og redegør for, hvordan der er taget hensyn til disse mål og andre miljøhensyn. I havplanens redegørelse er koblingen mellem havplanen og FNs verdensmål uddybet.

Havplanlægningen har taget hensyn til landskabelige værdier gennem en friholdelse af kystzonen for udviklingszoner i videst mulig udstrækning.

Det sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer som følge af de generelle bemærkninger. Der er 7. juni 2023 indgået politiske aftale om havplanen. Den politiske aftale er bl.a. indgået på baggrund af hørings svarene. Ændringerne vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

2 Udviklingszoner

2.1 Vedvarende energi (Ev)

DGI roser havplanen for placeringen af udlæg til vedvarende energi, mens Dansk Energi ønsker flere områder udlagt. Limfjordsfiskernes Østersforening ønsker at fastholde de nuværende udlæg, og Wind Denmark ønsker ikke, at de nuværende udlæg bliver reduceret. En række kommuner, fiskeriforeninger og borgere har ønsket om udtagning/flytning af konkrete Ev-udlæg.

Assens Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Bælternes Fiskeriforening og FriLuftsrådet Sydfoyn ønsker udlæg til vedvarende energi i Lillebælt (Ev11 og Ev13) taget ud af havplanen. Assens Kommune mener, at store tekniske anlæg med havmøller skal flyttes ud i det åbne hav og ikke placeres i indre danske farvande. Borger, Kurt Christensen bemærker, at hensynet til landskaberne og naturen burde have forhindret udlæg til Ev11 og Ev13. Sønderborg Kommune finder det positivt, at Ev11 fremgår af havplanen. Wind Denmark ønsker undersøgt, hvorvidt overlap mellem Ev11 og S24 er et problem.

Køge Kommune er positivt indstillet over for udlæg Ev19 ved Køge Bugt til Aflandshage Havvindmøllepark, og HOFOR værdsætter, at Ev19 er udlagt i havplanen. Derimod er Brøndby Kommune bekymrede i forhold til påvirkningen på Brøndby Strand. Københavns Kommune påpeger, at havmølleparkens udstrækning er ændret, således at der ikke længere er overlap med S24.

Strandby Fiskerihavn, Læsø Fiskeindustri og borger, John Jakobsen, ønsker Ev39 i nordlige Kattegat udtaget af havplanen pga. overlap med hummerfiskeriet. Læsø Fiskeindustri foreslår, at et alternativt området udpeges i samarbejde med Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO). Læsø Fiskeriforening, Grenaa Fiskeriforening og Strandby Fiskeriforening er ligeledes bekymrede for Ev39-udlæggets effekt på erhvervsfiskeriet. DN Frederikshavn og Læsø bifalder udlæg Ev39, men anbefaler, sammen med Hirsholm Uden Møller, at Ev38 ved Hirsholmene udtages af planen.

Kalundborg Kommune og 11 borgere (Sonja Anskjær, Arno Hansen, Ole Kjær-Olsen, Henrik Salling, Martha Ignatiussen, Thomasine Jeppesen, Ingrid Regnersgaard og Lars Werner, samt Bodil, Jørgen og Sarah Holst Kjær) ønsker, at udlæg til havmøllepark i Jammerland Bugt, Ev23, tages ud af havplanen, pga. dets effekt på naturen, turister, fastboende og sommerhusejere. Wind Denmark mener ikke, at Ev23 og råstofindvinding (R97) kan sameksistere.

Grenaa Fiskeriforening er bekymrede for placeringen af Ev26 i Kattegat og Ev24 ved Hesselø og ønsker større fokus på sameksistens med fiskeriet. DFPO ønsker Ev24 taget ud, og at placeringen af andre Ev-udlæg i Kattegat, Skagerrak og Nordsøen genovervejes ift. fiskeriets interesser. Dansk Energi foreslår, at udlæg Ev24 udvides for at beholde den planlagte mølletæthed, der udfordres af konflikten med fiskeriinteresserne.

CPH lufthavn har fået foretaget en analyse, som viser, at en vindmøllepark i Ev20 vil udgøre en sikkerhedsrisiko for lufttrafikken i Københavns Lufthavn. Dansk Erhverv og Dansk Luftfart peger på samme problem. HOFOR værdsætter, at Ev20 er udlagt i havplanen.

Thorupstrand Kystfiskerlaug og Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri ønsker udlæg Ev36 flyttet for at forhindre potentiel konflikt med kystfiskeriet. Wind Denmark mener ikke, at Ev36 og R17 kan sameksistere, som det nuværende overlap indikerer.

Danmarks Jægerforbund og DOF BirdLife ønsker Ev14 syd for Omø udtaget af havplanen pga. overlap med fuglebeskyttelsesområde. Wind Denmark påpeger ligeledes det u hensigtsmæssige overlap og lægger op til, at det kan løses gennem sameksistens. Dansk Energi påpeger samme udfordringer og andre overlap mellem Ev- og N-udlæg og lægger op til, at disse løses.

Nyborg Kommune udtrykker opbakning til potentielle fremtidige havmølleparker ud for kommunens kyst. Bornholms Regionskommune ønsker udlæg til kystnær havmøllepark ud for Bornholm, og Marine Ingredients Denmark og Aquacircle ønsker udlæg til kombineret akvakultur og vedvarende energi.

Dansk Sejlunion, Danske Tursejlere, Landdistrikternes Fællesråd, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark og borgere Jan Kendzior, Flemming Caspersen og Morten Bruntse Larsen ønsker, at havmølleparker generelt flyttes væk fra kystnære områder.

Wind Estate gør opmærksom på u hensigtsmæssigt overlap mellem Ev44 ved Paludan Flak og Ib5, R105 og Il16, mens Danmarks Naturfredningsforening (DN) er bekymrede for overlap mellem Ev-udlæg og natur- og miljøbeskyttelsesområder og ønsker, at Ev-udlæggene korrigeres med indlagt buffer mellem de to typer udlæg. DN ønsker ligeledes, at den ikke anvendte del af Ev33 udtages af havplanen.

Læsø Fiskeriforening ønsker at blive inddraget ved placering af havmølleparker. Dansk Sejlunion ønsker, at berørte idrætters specialforbund i DIF-familien inddrages. Sydvestjysk Fiskeriforening og Hanstholm Fiskeriforening ønsker større hensyntagen til erhvervsfiskeriet ved etablering af havmølleparker. Danmarks Sportsfiskerforbund ønsker krav om kompenserende tiltag ved etablering af havmølleparker.

Kommentar

Udviklingszonerne til vedvarende energi (Ev) og vedvarende energi og energiøer (Ei) afspejler bl.a. politiske aftaler på klima- og energiområdet om udbud af havvind og energiøer, udbygning af havvind på markedsvilkår igennem åben dør-ordningen. Dertil er udbygning af vedvarende energi på havet helt central for at nå 70 pct.-målsætningen i 2030, klimaneutralitet i 2045 samt for at indfri ambitionerne for Nordsøen og Østersøen i såvel Esbjerg- og Oostende-erklæringerne som Marienborg-erklæringen, der skal sikre både dansk og europæisk uafhængighed af fossil energi, herunder russisk gas.

Der gøres opmærksom på, at en konkret afvejning i forhold til øvrige arealinteresser, beskyttelseshensyn mv., herunder mulighederne for sameksistens med anden anvendelse, fastsættelse af eventuelle nødvendige afværgeforanstaltninger mv. sker i forbindelse med de konkrete planer og projekter, hvor der vil være dialog med relevante myndigheder, organisationer mv., og hvor der vil blive udført de nødvendige miljøvurderinger på både strategisk niveau (SMV) og på projektniveau (VVM), herunder evt. habitatvurdering, og der vil ske inddragelse af offentligheden. Der tages dermed ikke stilling til gennemførelsen af de konkrete planer og projekter om vedvarende energi og energiøer i forbindelse med vedtagelse af havplanen, og der opfordres derfor til, at alle interessenter fremsender høringssvar, hvis og når der foretages offentlige høringer af de konkrete projekter eller i forbindelse med screeninger af havarealet.

Afklaring af øvrige arealinteresser og potentielle væsentlige miljøpåvirkninger, herunder betydning ift. sejladsikkerhed, luftfart etc., sker i forbindelse med miljøvurderingerne af de konkrete projekter, og i forbindelse med konkrete vilkår for projekterne, såfremt der måtte blive meddelt etableringstilladelse. Det bemærkes, at Ev20 delvist overlapper med en zone til beskyttelsesforanstaltninger for luftfart (Il13). Inden for dette område må der kun meddeles tilladelse m.v. eller vedtages planer til arealanvendelser eller anlæg, der ikke indebærer risici for lufttrafikken. En evt. tilladelse til udnyttelse af Ev20 til vedvarende energi, vil således ikke kunne ske uden forudgående inddragelse af Trafikstyrelsen, der er ansvarlig myndighed for flysikkerheden i Danmark.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. udviklingszonerne til vedvarende energi (Ev) og vedvarende energi og energiøer (Ei). Der er den 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, hvori det bl.a. fremgår at der skal ske en fordobling af udlæg til vedvarende energi, således at der med Danmarks havplan nu udlægges ca. 30 pct. af det danske havareal til vedvarende energi mod tidligere ca. 15 pct. Den politiske aftale er bl.a. indgået på baggrund af høringssvarene. Den politiske aftale indebærer ændringer af havplanens udpegning af vedvarende energi og energiøer. Ændringerne vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

2.2 Vedvarende energi og energiøer (Ei)

Ungeklumarådet anbefaler randzoner omkring de nye energiøer for derved at beskytte det potentielt øgede dyre- og planteliv. Af samme årsag anbefales et forbud mod fiskeri i en radius af 15 km omkring energiøerne.

Bornholms Regionskommune og Wind Denmark gør opmærksom på, at udlæg til foreslåede fuglebeskyttelsesområde N97 på Rønne Banke til beskyttelse af havlitten vil grænse op til Ei-udlæg, og opfordrer til en styrkelse af vidensgrundlaget om havlitter. Ligeledes er de begge bekymrede for effekten af sejladskorridor S14 i Ei3. Rønne Havn er bekymrede for overlap mellem I16 og de to energiø-udlæg, Ei3 og Ei7 og ønsker overlappet håndteret. Bornholms og Christiansø Fiskeriforening er bekymrede ved placeringen af udlæg S-SV for Bornholm, da disse overlapper med vigtigt fiskeriområde.

Forening for Skånsomt Kystfiskeri og Komitéen Bæredygtig Kystkultur foreslår og ønsker krav om, at energiøer skal etableres på materiale fra klåpning, mens WWF Verdensnaturfonden ønsker, at energiøer etableres som platforme frem for kunstige øer, grundet den mindre miljøpåvirkning og ressourceforbrug.

DFPO ønsker, at den konkrete placering af energiøer og tilhørende møller tager hensyn til erhvervsfiskeriet.

Borger Kurt Christensen mener, at havplanen mangler udlæg af energiøer til kernekraft, der anses at være et nødvendigt supplement til sol/vind, hvis man vil gøre Danmark fossilfrit.

Kommentar

Der henvises til bemærkningerne til afsnit 2.1 i forhold til håndtering af øvrige arealinteresser, som vil blive belyst i forbindelse med forundersøgelserne og den kommende strategiske miljøvurdering af planen for Energiø Bornholm, herunder eventuel betydning af beskyttelsesforanstaltninger for luftfart i forbindelse med lufthavnen på Bornholm.

Erhvervsministeriet bemærker, at udviklingszonen for vedvarende energi og energiøer (Ei) udelukkende er en arealreservation og ikke indeholder nærmere bestem-

melser om udformning mv. af energiøerne. Energiøer er ikke naturgenopretningsprojekter og derfor ses ikke umiddelbart noget behov for at anlægge beskyttelseszoner omkring energiøerne af hensyn til øget dyre- og planteliv.

I forhold til styrkelse af vidensgrundlaget for havlit ved Bornholm gøres der opmærksom på, at der er igangsat forundersøgelser for Energiø Bornholm, som også inkluderer fugleundersøgelser.

I forhold til udlæg af energi til atomkraft skal det bemærkes, at atomkraft ikke indgår som en del af den danske energiplanlægning, jf. folketingsbeslutning B 103 af 29. marts 1985, der fortsat er gældende.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. udviklingszonerne til vedvarende energi og energiøer (Ei). Der er den 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, hvori det bl.a. fremgår, at der skal ske en fordobling af udlæg til vedvarende energi, således at der med Danmarks havplan nu udlægges ca. 30 pct. af det danske havareal til vedvarende energi mod tidligere ca. 15 pct. Den politiske aftale er bl.a. indgået på baggrund af høringssvarene. Den politiske aftale indebærer ændringer af havplanens udpegning af arealer til udviklingszoner til vedvarende energi og energiøer. Ændringerne vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

2.3 Efterforskning og indvinding af olie og gas (Eo)

DN ønsker Eo udtaget af N-udlæg (N125 og N138), og at der indlægges en buffer mellem Eo og N-udlæg både i dansk farvand og i nabolandene. DN foreslår fire ændringer til Eo1. Herudover anmoder DN om, at efterforskning og indvindingsaktiviteter lægges uden for gydeområder for fisk, samt at minirunder og nabobloktilladelser generelt ikke bringes i spil grundet indvirkning på klimamålene og potentiel konflikt med naturbeskyttelsesområder.

DFPO ønsker, at Eo-aktiviteter tager hensyn til erhvervsfiskeriet og muliggør trawling.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) anbefaler, at tobisbanker og opvækstområder for fisk fx sild friholdes for aktiviteter, der medfører permanente tab af havbund såsom indvinding af gas og olie.

Kommentar

Udviklingszonen til efterforskning og indvinding af olie og gas (Eo) viderefører udpegningen af det eksisterende olie- og gasområde i Nordsøen vest for 6° 15' østlig længde, som det er besluttet med den brede politiske aftale om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen af 3. december 2020. Eo-udviklingszonen giver mulighed for, at der kan meddeles tilladelser til efterforskning og indvinding af olie og gas på baggrund af naboblokansøgninger og minirunder på ikke tilladelsesbelagte områder.

Der gøres opmærksom på, at en konkret afvejning i forhold til øvrige arealinteresser, beskyttelseshensyn mv., herunder mulighederne for sameksistens med anden anvendelse, fastsættelse af eventuelle nødvendige afværgeforanstaltninger mv. sker i forbindelse med de konkrete projekter, hvor der vil være dialog med relevante myndigheder, organisationer mv., og hvor der vil blive udført de nødvendige miljøvurderinger på projektniveau (VVM), samt de bindende vurderinger af overensstemmelse med beskyttelsen af Natura 2000-områder og visse arter og havstrategien, og ske inddragelse af offentligheden. Der tages dermed ikke stilling til gennemførelsen af de konkrete projekter om efterforskning og indvinding af olie og gas i forbindelse med vedtagelse af havplanen, og der opfordres derfor til, at alle interessenter fremsender hørings svar, når der foretages offentlige høringer af de konkrete projekter.

Det fremgår af Nordsøaftalen, at ”det er vigtigt at have stabile, pålidelige og forudsigelige muligheder og vilkår for de eksisterende tilladelser og resterende aktiviteter frem til 2050-slutdatoen. Aftalepartierne er desuden enige om, at det frem mod 2050-slutdatoen forsat skal være muligt at ansøge om nye efterforsknings- og produktions-tilladelser efter hhv. minirunde og naboblokprocedurerne på samme måde som på nuværende tidspunkt”.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. udviklingszonen til efterforskning og indvinding af olie og gas (Eo). Der er den 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, der ikke indebærer ændringer af arealudlægget.

2.4 CO₂-lagring (Ec)

Thisted Kommune, Thy-Mors Energi, Hansholm Fiskeriforening, Klimaalliancen Thy og Hanstholm Havn udtrykker støtte til udlægget af zone Ec2. DN ønsker Ec2 udtaget af havplanen, og at Ec1 reduceres ift. Gule Rev og andre områder med høj naturværdi. I alt fremlægger DN fire forslag til ændringer af Ec-udlæggene.

HOFOR mener, at det er vigtigt, at der sikres mulighed for at lagre CO₂ i undergrunden, og ønsker yderligere to udlæg til Ec ved Havnsø og Kalundborg.

DFPO ønsker hensyntagen til erhvervsfiskeriet med mulighed for trawl ved konkrete Ec-aktiviteter.

Kommentar

FN's klimapanel peger på, at der skal fjernes CO₂ fra atmosfæren fra 2050, hvis den globale opvarmning skal bremses, og Parisaftalen skal overholdes. Udviklingszonerne til CO₂-lagring (Ec) afspejler de politiske aftaler på klimaområdet om reduktion af drivhusgasudledningen med 70 pct. i 2030 og opnåelse af klimaneutralitet i 2050. Regeringen har på den baggrund sammen med et bredt flertal i Folketinget besluttet, at der fremover skal være mulighed for fangst, transport og lagring af CO₂ i Danmark, så længe det foregår under forsvarlige sikkerheds- og miljømæssige for-

hold. Nordsøen rummer store potentialer for at lagre CO₂ i tidligere olie- og gasreservoir og kan understøtte Danmarks grønne omstilling og vejen mod 70 pct. reduktionsmålet.

De geologiske forhold, der udgør den danske undergrund, er gunstige for lagring af CO₂, hvor lagring af CO₂ primært vil kunne ske i porøse og permeable sandstenslag, som er overdækket af et eller flere forseglende lerstenslag. I Nordsøen udgøres en stor del af de mulige CO₂-lagre af tidligere olie – og gasområder.

Der gøres opmærksom på, at en konkret afvejning i forhold til øvrige arealinteresser, beskyttelseshensyn mv., herunder mulighederne for sameksistens med anden anvendelse, fastsættelse af eventuelle nødvendige afværgeforanstaltninger mv. sker i forbindelse med de konkrete planer og projekter, hvor der vil være dialog med relevante myndigheder, organisationer mv., og hvor der vil blive udført de nødvendige miljøvurderinger på både strategisk niveau (SMV) og på projektniveau (VVM), herunder evt. habitatvurdering, og ske inddragelse af offentligheden. Der tages dermed ikke stilling til gennemførelsen af de konkrete planer og projekter om CO₂-lagring i forbindelse med vedtagelse af havplanen, og der opfordres derfor til, at alle interessenter fremsender høringssvar, når der foretages offentlige høringer af de konkrete planer og projekter.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. udviklingszonerne til CO₂-lagring (Ec). Der er pr. 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, hvori CO₂-lagring bl.a. indgår. Den politiske aftale er bl.a. indgået på baggrund af høringssvarene. Den politiske aftale indebærer ændringer af havplanen vedr. udlægning af fire nye zoner til CO₂-lagring. Ændringerne vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

2.5 Havbrug (Ah)

Otteogfyrre kommuner, foreninger, forskere, organisationer og borgere udtrykker bekymring ved havbrug og foreslår at udtage disse i forskellige udstrækninger.

De ni østjyske kommuner, Halsnæs Kommune, Assens Kommune, LAG Halsnæs-Gribskov, Danmarks Jægerforbund, Komiteén Bæredygtig Kystkultur og Friluftsrådet, samt syv forskere fra Biologisk Institut, Aarhus Universitet, ønsker, at udviklingszoner til ikke-etablerede havbrug i havplanen fjernes generelt eller i udpegede områder på grund af den risiko, der er for at belaste miljøet yderligere. DFPO, Danske Tursejlere og Rådet for Grøn Omstilling er bekymrede eller stærkt bekymrede ved havplanens udlæg til havbrug, og DFPO ønsker at blive inddraget i konkrete ansøgninger. Østjyske Lyst- og Fritidsfiskere, Danmark Sportsfiskerforbund, Miljøforeningen BLAK og borger, Morten Østergaard, ønsker, at havbrug udgår fuldstændigt af havplanen. Kommunernes Internationale Miljøorganisation (KIMO) ønsker, at havplanens udlæg til havbrug indskrænkes. Endelave Natur og Miljø ønsker, at alle udlæg til planlægning af fremtidige havbrug i og omkring Natura-2000 område nr. 56 skal udgå af havplanen. Vordingborg Kommune mener, at havbruget Ah2 bør tages ud af havplanen ud fra et miljømæssigt synspunkt. Haderslev Kommune ønsker for-

bud mod udvidelse af havbrug ud for kommunens kyst. Grundejerforeningen Boeslum Strand, Grundejerforeningen Dråby Strand og Østjyske Lyst- og Fritidsfiskere ønsker alle havbrug taget ud af området ud for Djursland. Hjelms Private Ejerlaug ønsker udlæg til havbrug taget ud af område øst for Syddjurs. Borger, Kurt Christensen, ønsker, at Ah12 udtages af havplanen, og at Ah14 i Lillebælt udgår, når tilladelsen udløber. Borger, Finn Carlsen, bakker ikke op om havbrug. Borger, Jens Ernst Svensson, ønsker forbud mod havbrug i Kattegat, og borger, Sussi Hammer, ønsker udlæg til havbrug taget ud af dele af Kattegat.

Ungeklimarådet fraråder fiskeopdræt i danske fjorde, og Landdistrikternes Fællesråd ønsker ikke havbrug i områder, hvor næringsstofniveauet er et problem. Sønderborg Kommune bakker op om, at der ikke udlægges arealreservationer til havbrug i de kystnære vande, og Faaborg-Midtfyn Kommune foreslår etablering af en forbudszone på mindst 1 sømil langs kysten, hvor der ikke kan gives tilladelse til kommerciel havbrugsproduktion.

DN og Holstebro Kommune ønsker, at udviklingen af havbrug skal foregå i landbaserede anlæg, og DN ønsker en plan for denne omstilling.

Det undrer WWF og DOF Birdlife, at havplanen udpeger områder til havbrug taget eutrofieringen i de danske have og Miljøministerens udtalelser om havbrug i betragtning.

Syvogtyve virksomheder, brancheorganisation, foreninger og borgere efterspørger en mere ambitiøs udlægning af havbrug. Dansk Akvakultur, Marine Ingredients Denmark (MID), BioMar A/S, AquaCircle, Benny Dam Dykkerentreprise, Snaptun Havn, Fonden Reersø Havn, Mørenot Danmark, TP Smede & Marineservice, MUSHOLM A/S, Rygaard Fiskektransport, Landbrug & Fødevarer, Hvide Sande Vodbinderi Aps, Hvide Sande Shipyard Steel & Service, Fiskebranchen, Bisserup Havbrug AFT ApS, Pedersen Line ApS, Pedersen Line II ApS og Aller Aqua A/S ønsker, at der udlægges yderligere udlæg til fastholdelse og udvikling af havbrug. BioMar A/S, Bisserup Havbrug AFT ApS, Netværk for Økologisk Akvakultur og Økologisk Landsforening mener, at den kommende havplan bør være mere ambitiøs i forhold til udvikling af økologisk og bæredygtigt havbrug. CS Gruppen ønsker attraktive vilkår for etablering og udvikling af akvakultur i Danmark. MUSHOLM A/S støtter den fortsatte anvendelse af Ah16, Ah18, Ah9 og Ah10 til havbrug, samt udpegning af Ah11, Ah2, Ah35 og Ah21 for nye havbrug. Herudover ønsker MUSHOLM A/S et nyt udlæg for havbrug i farvandet sydvest for Gedser. Pedersen Line ApS og Pedersen Line II ApS ønsker Ah-udlæg ved Hjarnø (Ah26) udvidet til markerede positioner, samt et konkret område udlagt sydøst for Syddjurs. Norlax og borger Felix Stark støtter havplanens udlæg til havbrug.

BORNHOLMS HAVBRUG ønsker at etablere en integreret værdikæde til bæredygtigt fiskeopdræt på Bornholm, og udtrykker derfor sin støtte til havbrug i området Ah11. Nexø Havn støtter ligeledes udlæg Ah11 grundet følgerhverv og beskæftigelse. DN ønsker derimod Ah11 udtaget af havplanen og har herudover seks yderligere ændringsforslag til Ah-udlæg.

Fonden Reersø Havn støtter udpegningerne Ah16, Ah18 og Ah21, samt eventuelle fremtidige udpegninger i Storebælt, da de eksisterende havbrug har medvirket til at sikre lokal erhvervsudvikling og beskæftigelse. Ærø Kommune ønsker små udlæg til havbrug i kommunens farvand, indledningsvist til test og demonstration.

Kommentar

Der er i havplanen udlagt udviklingszoner til eksisterende havbrug og ansøgninger om etablering af havbrug, der var verserende på tidspunktet for udarbejdelse af havplanen. At der er udlagt områder til havbrug i havplanen betyder ikke, at havbrug kan opnå tilladelse/godkendelse i disse områder. Dette forudsætter, at havbrugsdriften er i overensstemmelse med de gældende regler i sektorlovgivningen. De konkrete sager om tilladelse/godkendelse til fiskeopdræt i havbrug behandles af Miljøstyrelsen, som ligeledes forestår den lovliggørelsesproces, der pt. pågår for eksisterende havbrug. Miljøstyrelsen tager i den konkrete sagsbehandling stilling til konsekvenser for miljø og natur og hermed foreneligheden med gældende ret. Berørte myndigheder og organisationer høres i forbindelse med konkrete ansøgninger efter gældende regler.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. udviklingszonerne til havbrug. Der er den 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, hvori der indgår ændringer i arealudlæg til udviklingszoner til havbrug. Den politiske aftale er bl.a. indgået på baggrund af hørings svarene. Det fremgår bl.a. af aftalen, at aftalekredsen noterer sig, at der pågår en lovliggørelsesproces på havbrugsområdet. Ansøgningerne i de udlagte udviklingszoner for havbrug undersøges hurtigst muligt, med henblik på at sagerne hurtigst muligt afgøres. Der kan på baggrund heraf blive behov for at justere i planlægningen fsva. områderne til havbrug, herunder udlæg af zoner til formålet. Ændringerne vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

2.6 Kultur- og omplantningsbanker til produktion af muslinger og østers (Ak) og opdræt i vandsøjlen (Ao)

Marine Ingredients Denmark og Dansk Akvakultur ønsker, at der i havplanen udlægges udviklingszoner til skaldyrsopdræt i alle egnede vandområder inkl. i Natura 2000-områder. Marine Ingredients Denmark ønsker herudover udlæg til kombineret havvind og skaldyrsopdræt. Dansk Akvakultur, Landbrug & Fødevarer og Fiskebranchen ønsker generelt, at ambitionsniveauet for akvakultur hæves.

Bornholms Regionskommune vil foreslå, at der senere afsættes et areal i Østersøen omkring Bornholm til forsøgsområde/produktionsområde til test af produktion af blåmuslinger. Ivandet Aps og Clara Mühlhausen ønsker yderligere, konkrete udlæg til Ao henholdsvis sydøst for Bornholm og i Nexø havn.

AquaCircle ønsker, at der i havplanen tages højde for, at opdræt af skaldyr finder anvendelse som marint virkemiddel, og at der udlægges udviklingszoner til skaldyrsopdræt i alle egnede vandområder.

Danish Oysters ønsker Ak-udlæg dækkende hele muslingeproduktionsområde 29 i Nissum bredning, og Aquamind anmoder om, at Holbæk Havn udlægges til Ao. Danish Oysters ønsker, at Ak38 også udpeges til opdræt i vandsøjlen (Ao), og Guldborgsund Kommune foreslår konkrete placeringer for yderligere Ao-udlæg.

Limfjordsrådet, Danmarks Jægerforbund, Komitéen Bæredygtig Kystkultur og Limfjordsfiskernes Østersforening ønsker Ak/Ao-udlæg indskrænket mest muligt. Foreningen af Lystbådehavne i Danmark ønsker ligeledes udlæggene begrænset, særligt i Limfjorden, Århusbugten og omkring Fyn og især omkring havnene. Danmarks Sportsfiskerforbund ønsker Ak/Ao-udlæg taget ud af N-udlæg. DNs Samråd for Østjylland og Dansk Sejlunion foreslår at lægge loft over udnyttelsen af akvakultur-udlæg og Danmarks Sportsfiskerforbund foreslår anvendelsen af prioriteringer ved skaldyrsopdræt. Friluftsrådet, DGI, Danske Tursejlere, Danmarks Idrætsforbund, Dansk Kano og Kajak Forbund og Dansk Forening for Rosport er generelt bekymrede ved havplanens Ao/Ak-udlæg og deres begrænsning af rekreative aktiviteter. Rådet for Grøn Omstilling og WWF ser både positivt og negativt på muslinge- og østersopdræt. DN foreslår justeringer til en række Ak/Ao udlæg.

DN Aarhus ønsker sammen med borger, Sussi Hammer, at Ak/Ao-udlæg udtages af Århus Bugt. Syddjurs Kommune ønsker, at Knebel Vig og Kaløvig fritages for muslingefangst med bundskrab. Strudstrup Borgerforening ønsker ligeledes opdræt og kulturbanker taget ud af Kaløvig og Knebel Vig. Miljøforeningen BLAK ønsker generelt Ao/Ak-udlæg reduceret, men særligt i Kaløvig og Knebel Vig. Kaløvig Bådelaug har længe arbejdet for at få muslingeopdræt ud af Kaløvig og ønsker derfor, at udlæggene Ak5, Ao65 og Ak6 tages ud af havplanen. Endelave Natur og Miljø mener, at der ikke skal udlægges områder til produktion af linemuslinger mellem Endelave og Jylland, bl.a. pga. anlæggenes skade på Natura 2000-områdets (nr. 56) tilstand. Endelave beboerforening mener, at Ak/Ao-udlæg i As Vig og Natura 2000 område 56 vil begrænse lystsejleres bevægelighed betydeligt. Foreningen påpeger herudover, at skaldyrsproduktion bør planlægges i områder med væsentlig færre Marsvin. Strands Grundejerforening anbefaler, at der ikke udlægges området til skaldyrsopdræt i det østjyske havområde.

Struer Egnens Turistforening peger på, at skaldyrsopdræt begrænser rekreative aktiviteter. Struer Kommune er ligeledes bekymrede for effekten af Ak/Ao-udlæg på Natura-2000 området og ønsker, at disse udlæg indskrænkes og trækkes længere væk fra kysten, særligt ud for lokalt sommerhusområde. Holstebro Kommune ønsker Ak/Ao trukket længere væk fra Handbjerg Marina. Morsø Kommune ønsker udlæggene flyttet længere væk fra kysten, og at de gøres så konkrete som muligt (inkl. Ak43). Kommunen er endvidere bekymret for Ao-udlæg i områder til natur- og miljøbeskyttelse (N-udlæg). VenøBoen er bekymret ved Ak/Ao-udlæg om Venø, og foreslår at disse indskrænkes. Skive Kommune ønsker Ak43s overlap med lokalplan taget ud. Lemvig Kommune påpeger, at et eksisterende Ao-anlæg ikke er medtaget i havplanen. Kommunen ønsker udlæg omkring eksisterende anlæg for at muliggøre fremtidige udvidelser og mener, at udlæg til Ao i Limfjorden er for stort.

Forsyningsselskabet FORS A/S for kommunerne Roskilde, Lejre og Holbæk ønsker, at der udlægges områder til muslingeopdræt i vandsøjlen i Roskilde Fjord i de områder, der er dybere end 4 m med undtagelse af området umiddelbart NV for Roskilde Havn, der udelukkende vil blive anvendt til forbedring af vandkvaliteten. DN ønsker Ak/Ao-udlæg i Isefjorden indskrænket tilstrækkeligt, eksempelvis til halv størrelse. DN Holbæk er ligeledes bekymrede ved udlæggene i Isefjorden, særligt ift. bundskrab, og foreslår kun at tillade miljøvenligt opdræt.

Friluftsrådet Sydfyn og Faaborg-Midtfyn Kommune ønsker, at udlæg til Ak og Ao tages ud af det Sydfynske Øhav, sydlige Lillebælt, Helnæs bugt, Langelandsbæltet og Langelandsundet. Ærø Kommune ønsker, at Ak/Ao-udlæg i det Sydfynske Øhav indskrænkes. Ø-udvalgsrepræsentanter anmoder om, at Ao32, Ao47, Ao51, Ao52 og Ao53 udtages af havplanen af hensyn til de rekreative interesser. Lyø Bådelaug, Avernakø Bådelaug samt Lyø Beboerforening anmoder om, at der ikke udpeges zoner til opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen i Ao32, Ao47, Ao51, Ao52 og Ao53. Svendborg Kommune ønsker, at Ak34, Ao36, Ao39, Ao43, Ao44, Ao55 udtages af havplanen bl.a. af hensyn til N98, og at område Ak29 nord for Skarø og Svendborg Sund afgrænses mod øst, mellem Skarø og Ballen, af hensyn til sejladsen. Kommunen mener, at Ao-udlæg vil være i konflikt med rekreative aktiviteter.

Sønderborg Kommune mener ikke, at Ak-udlæg er forenelige med sårbare områder. Kommunen gør opmærksom på, at Sønderborg By ikke er ideel til Ao/Ak-udlæg grundet udledninger fra byen. Aabenraa Kommune ønsker ikke Ak/Ao-udlæg i Aabenraa Fjord, Flensborg Fjord og Lillebælt. En anonym borger ønsker ligeledes Ak-udlæg i Flensborg Fjord udtaget af havplanen for at ensarte forvaltningen med den tyske del af fjorden, hvor muslingeskrab er forbudt.

Nyborg Kommune mener, at Ak8 til opdræt af skaldyr som kulturbankeproduktion potentielt er i konflikt med Lokalplan nr. 258 fra 2018 og fredningen af Knudshovedhalvøen fra 2004. Kommunen ønsker herudover, at Ak9 ved Holckenhavn Bugt og ind i Nyborg Marina overgår til generel anvendelse.

Vejle Kommune vil gerne fremhæve at udlæg Ao77 overlapper med vandplanernes miljømål for dybdeudbredelsen af ålegræs i Vejle Fjord. Kommunen opfordrer derfor til, at udlægget flyttes uden for dybdeudbredelses-målet for ålegræs til vanddybder over 5,7 meter i inderfjorden og 7,3 meter i yderfjorden. Herudover opfordrer kommunen til, at der udarbejdes et fagligt velfunderet regelsæt for skaldyrsproduktion i hele Danmark, som beskytter havmiljøet, tilgodeser de rekreative interesser og sikrer kommunal inddragelse. DN Vejle ønsker ikke Ak/Ao-udlæg i Vejle Fjord (Ao77, Ao79 og Ak46) og foreslår, at disse, og andre Ak/Ao-udlæg, flyttes længere ud på havet. Horsens Kommune ønsker Ak3 justeret ift. zone med forbud mod muslingeskrab.

Borgerne, Janne Heisel, Arno Hansen og Ole Kjær-Olsen samt Bodil, Jørgen og Sarah Holst Kjær ønsker Ak og Ao udlæg i Jammerland Bugt taget ud af havplanen.

Foreningen Beskyt Jammerland Bugt ønsker ligeledes bugten friholdt for Ak/Ao-udlæg.

De ni østjyske kommuner, Morsø Kommune, Østjyske Lyst- og Fritidsfiskere og Limfjordsrådet ønsker, at Ak/Ao-udlæg korrigeres ift. dybder og lokaliteter egnede for ålegræs. DN foreslår, at Ak/Ao-udlæg udtages af alle sårbare områder.

Aalborg Kommune mener, at Ao-udlæg i Halkær Bredning er uhensigtsmæssigt.

En række hørings svar vedrører Ak/Ao-udlæg i havne. Aarhus Kommune og Aarhus Havn ønsker Ak/Ao-udlæg udtaget af Aarhus Havn. Skive Kommune ønsker ligeledes Ak/Ao-udlæg taget ud af kommunens havne.

Danske Havne ønsker, at muslingeopdræt tages ud af alle havne med en afstand på minimum 500 m, mens Foreningen af Lystbådehavne i Danmark foreslår en bufferzone på 1 sømil omkring havnens dækkende værker. De ni østjyske kommuner foreslår derimod en bufferzone på 1 km omkring havne, større byer og bugtrør. Morsø Kommune foreslår ligeledes bufferzone omkring udløbsrør. Faaborg-Midtfyn Kommune mener, at der langs kysterne bør være en beskyttelseszone/forbudszone på mindst 1 sømil, hvor der ikke kan gives tilladelse til skaldyrsproduktion.

Pedersen Line ApS og Pedersen Line II Aps ønsker, at Ah-udlæg friholdes for muslinge- og østersopdræt med en buffer på 500 m imellem de to aktiviteter.

DFPO ønsker Ak/Ao-udlæg udtaget af områder, hvor der foregår muslinge- og østersfiskeri, samt områder, hvor der har været fiskeri i 10 år.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri ønsker et stop for smartfarms og linemuslinger, indtil der er mere viden om de langsigtede konsekvenser, og en plan der sikrer bæredygtighed. Herudover ønsker de mulighed for multitrofiske anlæg, og, sammen med DN, at muslingepolitikens mål implementeres i havplanen.

Ørsted Bioenergy påpeger uhensigtsmæssige placeringer af Ak/Ao-udlæg tæt på værkers kølevandsudledninger og ønsker derfor tilpasning af disse udlæg.

Faaborg-Midtfyn Kommune og Kolding Kommune ønsker, at kommunerne i højere grad inddrages ved konkrete ansøgninger til skaldyrsproduktion. Bælternes Fiskeriforening og Limfjordsrådet ønsker ligeledes at blive inddraget. Dansk Sejlunion ønsker, at berørte idrætters specialforbund i DIF-familien inddrages ved høringer for anlæg. KL ønsker, at de berørte kommuner får hørings- og vetoret ved planlægning og omlægning af akvakultur.

Københavns Kommune mener, at det er uklart, hvilke muslinge anlæg der reguleres gennem Ak/Ao-zonerne.

Kommentar

Udviklingszoner til opdræt af skaldyr i vandsøjlen (Ao) og kultur- og omplantningsbanker til produktion af skaldyr (Ak) er fastsat ud fra en generel vurdering af, hvor de biologiske forhold muliggør et produktionsøkonomisk potentiale for etablering af opdrætsanlæg og kultur- og omplantningsbanker. Dermed er udviklingszonerne for Ao og Ak rettet mod kommercielt muslingeopdræt og tager ikke på nuværende tidspunkt højde for muslinger som potentielt marint virkemiddel.

Det bemærkes endvidere, at opdræt af muslinger og østers på kultur- og omplantningsbanker er akvakultur og dermed ikke at sidestille med almindeligt muslingefiskeri på vilde bestande. Produktion på kultur- og omplantningsbanker vil derfor udelukkende kunne foregå i udviklingszoner udlagt til Ak. Almindeligt muslingefiskeri er ikke omfattet af havplanen og vil forsat kunne foregå alle steder, hvor der ikke er andre områdespecifikke restriktioner, se afsnit 7.2 om fiskeri.

Tilladelse til skaldyrsopdræt meddeles på grundlag af sektorlovgivningen, hvor ansøgninger skal undergå individuel og konkret sagsbehandling. I denne sagsbehandling vil det bl.a. blive vurderet, om placeringen af opdrætsanlæg er hensigtsmæssig i forhold til eksisterende aktiviteter og i forhold til mulige miljøeffekter. En placerings-tilladelse skal bl.a. sikre, at et anlæg ikke kan skade integriteten af nærliggende Natura 2000-område eller hindre ålegræssets udbredelsesmuligheder. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i hhv. januar og juli 2021 indført et midlertidigt stop for nye ansøgninger om skaldyrsopdræt. Stoppet er gældende, indtil der foreligger et nyt regelsæt for skaldyrsopdræt, som i højere grad tager højde for relevante miljøparametre. Der skal bl.a. foretages en analyse af de forskellige vandområders bæreevne og eventuelle kumulative effekter ved flere tæt-beliggende anlæg i et område. Heri kan der potentielt gives indikationer på et maksimalt antal anlæg eller udnyttelsesgrad i et givent område. Arbejdet udføres i regi af Muslingeudvalget og i tæt dialog med interessenter, herunder forskere, interesseorganisationer og kommuner.

Der sker med udstedelsen en teknisk justering af havplanen fsva. udviklingszonerne til opdræt af skaldyr i vandsøjlen (Ao) og kultur- og omplantningsbanker til produktion af skaldyr (Ak) pga. en datafejl op til den offentlige høring den 31. marts 2021 af forslag til Danmarks havplan, som betød, at disse arealer ikke anses at være tilstrækkeligt miljøvurderet i henhold til habitatdirektivet. Der er den 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, der indebærer, at der udlægges ændrede udviklingszoner til opdræt af skaldyr i vandsøjlen (Ao) og kultur- og omplantningsbanker til produktion af skaldyr (Ak). De ændrede udviklingszoner vil blive miljøvurderet og ventes implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

2.7 Råstofindvinding (R)

Seksten kommuner er bekymrede for placeringen af udlæg til råstofindvinding tæt på kysten. Brøndby Kommune er bekymret for, at råstofindvinding er forholdsvis tæt på Brøndby Strand, og at det kan påvirke de rekreative interesser i området. Desuden

mener kommunen, at råstofindvinding kan medføre erosion, så det vil være nødvendigt med efterfølgende opfyldning. Kerteminde Kommune er bekymret for placeringen af udlæggene ud for kommunens kyst (R53, R98, R105, R104, R55 og R49) og mener, at disse bør flyttes længere væk fra kysten grundet deres effekt på kystturismen, miljøet og det nærliggende Natura 2000-område. Nordfyns Kommune er bekymret for effekterne af R50, R100 og R102 på Natura 2000-område 108, i særdeleshed R100 og R102. Kommunen ønsker, at områderne udgår af havplanen eller flyttes minimum 2 km væk, samt at R98 udtages grundet tæthed til kysten og effekter heraf. Vordingborg Kommune peger på, at det udpegede råstofområde (R21) ved Knudshoved Odde ligger op til et Natura 2000-område, og ønsker fokus på naturhensyn. Kommunen ønsker ligeledes at udtrykke bekymring ved udlæg af R17 op til Møns Klint, såfremt råstofindvindingen kan få betydning for strømningsforholdene og dermed sedimenttransporten langs kysten. Faaborg-Midtfyn Kommune anbefaler, at hele Det Sydfynske Øhav samt Helnæs Bugt friholdes for råstofindvinding. Guldborgsund Kommune er bekymret for effekten af R-udlægget sydøst for Gedser. Assens Kommune mener, at Lillebælt er for sårbar til råstofindvinding. Geopark Det Sydfynske Øhav, Faaborg Midtfyn-, Ærø-, Langeland- og Svendborg kommuner mener ikke, at udlægget til råstofindvinding ved Thurø rev er hensigtsmæssigt og ønsker dette udtaget af hensyn til geologiske og biologiske interesser. Nyborg Kommune gør opmærksom på, at råstofindvinding kan forårsage ændrede strømforhold i havet omkring, der kan være med til at skubbe til de naturlige dynamikker og derved den erosionspåvirkning, der sker ved kysten. Aabenraa Kommune ønsker ikke R-udlæg ud for Varnæs Hoved (R10), men en stillingtagen til placeringen af klappladserne i Aabenraa Fjord. Køge Kommune bemærker, at der i havplanen udlægges meget store arealer til råstofindvinding R41, R42 og R52 i Køge Bugt. Kommunen er bekymret for konsekvenser for kystmorfologien og havmiljøet som følge af råstofindvinding. Hvidovre Kommune påpeger uforeneligt overlap mellem R- og Ek-udlæg i Køge Bugt og ønsker R-udlæg flyttet ud til 2 sømil fra kysten/10 meters dybde. Københavns Kommune og HOFOR ønsker R47, R51 og R96 taget ud af Ev19 og Ek3, da de ikke vil kunne udnyttes under den 35 år levetidsperiode af Aflandshage Vindmøllepark.

Femten foreninger og organisationer ønsker ligeledes at indskrænke de foreslåede R-udlæg. Danmark Sportsfiskerforbund og DN ønsker R-udlæg ud af Natura 2000-områder samt flyttet ud på dybere vand. Herudover ønsker DN, at der indlægges en buffer mellem R-udlæg og N-zoner, samt at R-udlæg udtages af N97 og foreslår 19 andre ændringer til R-udlæg. Danmarks Jægerforbund ønsker ligeledes råstofindvinding rykket længere væk fra kysten (gerne til otte meters dybde) og ud af N-zoner. Limfjordsfiskernes Østersforening ønsker R-udlæg langs vestkysten udtaget. Stad og Egn mener, at der skal indføres totalforbud for råstofindvinding og klappning i Øresund, for at sikre den økologiske kvalitet, balance og gode miljøtilstand. KIMO ønsker råstofindvinding indskrænket generelt og udtaget af N-områder, heriblandt N151. Friluftsrådet Sydfyn ønsker, at udlæg til råstofindvinding udtages af det sydfynske øhav, sydlige Lillebælt, Langelandsbæltet og Langelandssundet. Grundejerforeningen Boeslum Strand mener ikke, at det er ansvarligt at udlægge R94, og Hjelms Private Ejerlaug og Grundejerforeningen Dråby Strand ønsker R94 udtaget af havplanen. Østjyske Lyst- og Fritidsfiskere ønsker udlæg til råstofindvinding reduceret. DOF ønsker R-

udlæg begrænset til det allermest strengt nødvendige. DN Århus ønsker R-udlæg taget ud af Aarhus Bugt. WWF er bekymret for udlæg til råstofindvinding og deres effekter på habitater og ønsker derfor en sikring af, at råstofaktiviteter ikke ødelægger vigtige og værdifulde habitater. Ungeklimarådet anbefaler, at der ikke må ske råstofindvinding på lavere vand end seks meters dybde, hvor ålegræs og tang trives. Herudover anbefaler de, at udlæg af områder til råstofindvinding kun bør ske i områder, hvor havbunden er dårlig til at binde CO₂.

Borger, Jens Ernst Svensson ønsker råstofindvinding ved Østerrevet på Anholt (R77) udtaget af havplanen. Borger, Sussi Hammer ønsker råstofindvinding taget væk fra kystnære områder grundet dets effekt på bunddyrsfaunaen.

Borgere, Janne Heisel, Arno Hansen, Ole Kjær-Olsen samt Bodil, Jørgen og Sarah Holst Kjær ønsker ikke udlæg af område til råstofindvinding R97 i Jammerland Bugt. Foreningen Beskyt Jammerland Bugt ønsker ligeledes R97 ud af bugten.

Helsingør Kommune forudsætter, at der fortsat ikke gives nye tilladelser til råstofindvinding i det nordlige Øresund (men at eksisterende tilladelser må udnyttes). Kommunen må konstatere, at der er udlagt et område ud for Julebæk (v. Lappegrunden).

Bornholms Regionskommune peger på, at der stadig foregår råstofindvinding i området omkring Bornholm. Kommunen opfordrer til, at der fra myndighedernes side sørges for en smidig og hurtig sagsbehandling ved ansøgning om yderligere råstofindvinding.

Hjørring Kommune ønsker afklaring på betydning af zone-inddelingen og præcision af, at havplanen ikke i sig selv forhindrer skånsom kystbeskyttelse (klapning/revlefodring), samt hvorvidt nye tilladelser til sandindvinding kan tildeles.

Halsnæs Kommune vil gerne have bekræftet, at havplanen ikke hindrer selve kystsikringsprojektet "Nordkystens fremtid", der er et stort fællesprojekt om kystsikring mellem Halsnæs, Gribskov og Helsingør kommuner eller den nødvendige råstofindvinding hertil.

Pedersen Line ApS og Pedersen Line II Aps ønsker udlæg til råstofindvinding udtaget med 1000 m buffer om Ah34, hvis dette område tages i brug.

Vandcenter Syd peger på potentiel konflikt mellem placering af udløbsledning og R98 og ønsker dialog med formål at indskrænke R-udlægget.

Aarhus Havn ønsker R90 udtaget eller korrigeret, således at det muliggør klapning.

Wind Estate gør opmærksom på overlap mellem Ev44 (Paludan Flak) og R105.

Komitéen Bæredygtig Kystkultur ønsker underinddeling af R-zoner, der prioriterer, hvor og i hvilken rækkefølge indvindingstilladelser udstedes afhængigt af områdets biodiversitet og sårbarhed. Holstebro Kommune foreslår, at der fastsættes en maksimal udnyttelsesprocent af råstoffer i de udpegede arealer over en årrække samt at undgå indvinding af naturlige stenforekomster/stenrev.

Odense Havn savner nogle af råstofindvindingsområderne, der ligger umiddelbart nord for Fyn - Tørresø og Hasmark, som ikke er gengivet i havplanen. Havnen mener endvidere, at alle råstofområder bør tegnes med en generel bufferzone, så der ikke er små, u hensigtsmæssige indhak i en råstofzone. Fanø Kommune ønsker område øst for Fanø udlagt til råstofindvinding, for at muliggøre fremtidig kystfodring. Rohde Nielsen A/S ønsker yderligere udlæg til råstofindvinding.

Bælternes Fiskeriforening ønsker større hensyn til miljøet ved udpegning til klappladser og råstofindvinding, mens Grenaa Fiskeriforening, DFPO og Hanstholm Fiskeriforening ønsker større hensyntagen til fiskeriet ved placering af råstofindvinding.

Danske Havne påpeger vigtigheden ved, at udlagte R-zoner stemmer overens med områder på miljøGIS. De er herudover bekymrede for effekten af overlap mellem R-zoner og klappladser og ønsker, at klappladser bliver en del af havplanen (inkl. 500 m udvidelsesbuffer). Danmarks Jægerforbund og DN undrer sig ligeledes over, at havplanen ikke planlægger for klappning. Ærø Kommune og Odense Havn ønsker, at klappning planlægges for i havplanen. DN Vejle savner i havplanen et afsnit om klappningspladser og brugen af disse. Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at de ikke ser at anvendelsen af klappladser harmonerer med en god miljøtilstand i Aabenraa Fjord og Lillebælt fremover.

Kommentar

Bemærkninger om råstofindvinding

Det bemærkes generelt, at havplanen er en arealmæssig begrænsning af råstofindvinding på søterritoriet. Tidligere har det været muligt at søge om tilladelse til råstofindvinding overalt i de danske farvande - med havplanen kan der udelukkende søges inden for zoner udlagt til råstofindvinding. Det bemærkes i øvrigt, at havplanen udelukkende begrænser råstofindvinding, men ikke fastlægger arealmæssige begrænsninger for råstofefterforskning.

Udviklingszoner til råstofindvinding er udlagt i områder, hvor der er eksisterende indvindingsområder og i områder, hvor der tidligere er foregået råstofindvinding. Endvidere er der udlagt råstofzoner i områder, hvor der på baggrund af geologiske undersøgelser er viden om, at råstoffressourcerne findes. Endelig er der taget hensyn til, at råstofindvindingsområderne har en geografisk spredning, for derved at sikre råstofforsynings sikkerheden i hele Danmark samt hensynet til behov for materialer til kystbeskyttelse, f.eks. langs størstedelen af den jyske vestkyst.

Baseret på råstofvindingshistorikken er det Miljøstyrelsens vurdering, at havplanens råstofzoner indeholder råstofressourcer, der er tilstrækkelige for at sikre forsyningsbehovet i havplanens 10-årige planperiode.

Udlæg af råstofzoner i havplanen er ikke ensbetydende med, at der kan gives tilladelse til råstofindvinding inden for zonerne. I forbindelse med ansøgning om tilladelse til råstofindvinding skal der gennemføres miljøundersøgelser og miljøvurderinger af det ansøgte område – herunder vurdering af miljøforhold, påvirkning af Natura 2000-områder, risiko for erosion af kysten, rekreative interesser i området og støjpåvirkning på kysten mv. Tilladelse til råstofindvinding meddeles efter en samlet afvejning af hensyn til miljø, natur, erhverv og andre interesser. I de konkrete indvindingstilladelser fastsættes evt. vilkår for den tilladte råstofvindingsaktivitet til beskyttelse af omgivelserne.

Miljøstyrelsen kan således give afslag på konkrete ansøgninger eller tilpasse det ansøgte indvindingsområde, hvis styrelsen vurderer, at der er uacceptabel risiko for f.eks. tilsanding af stenrev, skade på ålegræsbede og hindring af deres udbredelse eller erosion af kysten.

Det bemærkes desuden, at der, jf. råstoflovens § 20 a, stk. 2, ikke kan gives tilladelse til indvinding i områder med en vanddybde på mindre end 6 m, med mindre helt særlige forhold gør sig gældende.

Det bemærkes i øvrigt, at indvinding af søsten med grab (stenfiskeri) ikke er tilladt, jf. råstoflovens § 20, stk. 4.

Der er udlagt udviklingszoner til råstofindvinding i nordlige Øresund, hvor der er eksisterende indvindingsområder. Områderne lukkes, når den tilladte indvindingsmængde er opbrugt eller indvindingstilladelserne udløber – senest 1. december 2025. Det er ikke muligt at ansøge om nye råstofindvindingstilladelser i nordlige Øresund jf. råstofbekendtgørelsens § 14, stk. 4.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva udlæg af råstofzoner. Der er den 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, hvori det bl.a. fremgår, at arealerne til råstofindvinding på havet søges reduceret fra i dag ca. 7 pct. af havarealet til ca. 5 pct. af det samlede havareal, særligt med fokus på de kystnære områder. Regeringen vil iværksætte en undersøgelse forud for den kommende råstofplan. Den politiske aftale er bl.a. indgået på baggrund af høringsvarene.

Den politiske aftale indebærer endvidere ændringer af havplanen vedr. udlæg til råstoffer, således at arealet udlagt i Køge Bugt til råstofzoner reduceres. Ændringerne vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

Bemærkninger om klapping

Havplanens arealudlæg for råstofindvinding omfatter indvindingstilladelser, som meddeles efter råstoflovens § 20. Havplanen udlægger ikke områder til opgravning af havsedimenter, som bl.a. sker i forbindelse med vedligeholdelse af sejlrender og havnebassiner. De tilladelser, som efter råstoflovens § 20 b kan meddeles til at nyttiggøre sådanne sedimenter, f.eks. til opfyldning i anlægsprojekter, er således ikke begrænset af arealudlæg, ligesom havplanen heller ikke regulerer genplacerings- eller anvendelseskrav for sedimenterne.

Da behovet for klapping opstår løbende i hele Danmark, og udlægning af klappladser til brug for de ansøgte klapaktiviteter afhænger af en række konkrete forhold, herunder den ansøgte klappmængde, sedimentets beskaffenhed, den foreslåede klapplads' egnethed til genplacering af materialet og en konkret vurdering af klappingens påvirkning af omgivelserne, er det i forbindelse med den første havplan vurderet, at planlægningen ikke på nuværende tidspunkt bør inddrage klapping.

Der sker ikke med udstedelsen ændring af havplanen fsva. klapping. Der er den 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, hvori det bl.a. fremgår, at der skal ske en række tiltag på klappingsområdet, der skal minimere den negative påvirkning af havmiljøet.

2.8 Konkrete transportinfrastrukturprojekter (Ib)

Ti høringssvar vedrører udlægget til Kattegatforbindelse (Ib5). Kalundborg Havn er bekymret for, at Ib5-udlægget til Ny Kattegatforbindelse kan blive en hindring for havnens projekter og ønsker derfor, sammen med Danske Havne Ib5 taget ud af havnens område. Horsens Kommune, Endelave Natur og Miljø, og Endelave Beboerforeningen mener, at arealreservationen til Kattegatforbindelsen skal trækkes langt nordligere og helt friholde øen Endelave og vandområderne omkring. De ni østjyske kommuner ønsker Ib5 indskrænket snarest muligt og Samsø Kommune ønsker, at der bliver mulighed for at ændre Ib5-udlæggets udbredelse og tidsramme i takt med beslutningsprocessen. Fire interesseorganisationer (Nej til motorvej på Asnæs, NEJ til motorvej på Røsnæs, STOP motorvej over Samsø og Østjyder mod Kattegatforbindelsen) er uforstående overfor, hvordan Kattegatforbindelsen kan udlægges over Natura-2000 områder. DN er stærkt bekymrede over Ib5-udlægget og ønsker udlægget tilrettet så beskyttelsen sikres overholdt. DOF Birdlife er ligeledes bekymrede for overlap mellem Ib5 og syv N-zoner. DFPO ønsker hensyntagen til fiskeriet under videreudvikling af Kattegatforbindelsen. Wind Estate gør opmærksom på overlap mellem Ev44 (Paludan Flak) og Ib5.

Vejle Kommune har tidligere tilkendegivet, at kommunen er imod anlæg af Ny Vejle Fjordforbindelse (Ib4).

Ørsted Bioenergy er bekymrede for effekten af anlæg og drift af Ny Nordhavnstunnel (Ib15) på Svanemølleværket.

Faaborg-Midtfyn Kommune og Sønderborg Kommune mener, der bør udlægges en infrastrukturkorridor mellem Fyn og Sønderjylland for fremtidig mulig etablering af en fast forbindelse (Als-Fyn) med de to områder. Metroselskabet I/S gør opmærksom på ny metrolinje ”M5 Vest”, og ønsker at denne skal indgå i havplanen.

Københavns Kommune foreslår at arealudlægget til Østlig Ringvej udvides, så det ligeledes omfatter et til- og frakørselsanlæg til Østlig Ringvej ved Prøvestenen (Ib12).

Odense Havn mener, at det er uhensigtsmæssigt at havplanen reserverer arealer til ”konkrete” transportinfrastrukturprojekter, der i sidste ende fastlægges ved anlægslov, og ønsker herudover at Ib-anlæg tages ud af havneområder.

Kommentar

I havplanen er udlagt et areal til en Ny Kattegatforbindelse, som er svarende til det område, hvor der er foretaget forundersøgelse. Forundersøgelsen gav ikke grundlag for igangsættelse af et konkret projekt. I den videre proces for en fast forbindelse over Kattegat vil Transportministeriet vurdere, om arealudlægget i havplanen til en Ny Kattegatforbindelse kan indskrænkes. Dette vil i så fald ske ved en ændringsbekendtgørelse.

Transportministeriet bemærker i øvrigt, at hvis det besluttes at gå videre med en fast forbindelse over Kattegat, vil alle gældende regler om beskyttelse af miljø og natur m.v. blive iagttaget.

Inden for arealudlægget til en Ny Kattegatforbindelse må der kun meddeles tilladelse til andre formål efter samråd med transportministeren. Hvis Trafikstyrelsen modtager en ansøgning om udvidelse af en havn, vil det i praksis betyde, at Trafikstyrelsen skal sikre, at transportministeren ingen indvendinger har til, at der meddeles tilladelse til den pågældende havneudvidelse.

Bemærkningerne til henholdsvis arealudlægget til Ny Vejle Fjordforbindelse og Ny Nordhavnstunnel er noteret og tages til efterretning.

Transportministeriet er opmærksom på, at visse projekter, der fremgår af aftalen om Infrastrukturplan 2035, ikke tilsvarende fremgår af havplanen. Dette skyldes, at havplanen blev sendt i offentlig høring før, der blev indgået aftale om infrastrukturplanen den 28. juni 2021.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. konkrete transportinfrastrukturprojekter. Evt. ændringerne som følge af høringssvarene vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

3 Særlige anvendelseszoner

3.1 Sejladskorridorer (S)

Der er modtaget tredive høringssvar med bemærkninger til sejladskorridorer.

Struer Kommune, Lemvig Kommune, Vestlige Limfjordhavne og Struer Egnens Turistforening ønsker, at der udlægges sejladskorridorer til Skive Havn, Holstebro-Stuer Havn (på begge sider af Venø) og Lemvig havn. Nyborg Kommune ønsker sejladskorridor fra gennemsejlingsfarvandet og ind til henholdsvis Nyborg Havn og Marina samt til Slipshavn. Ø-udvalgsrepræsentanter for Faaborg-Midtfyn Kommune samt Faaborg-Midtfyn Kommune selv peger på, at erhverv og bosætning på øerne i Faaborg-Midtfyn kommune er meget afhængige af at kunne sejle frit gennem udviklingszone Ao32 nord om Lyø Trille, og kommunen ønsker derfor, at der udlægges en sejladskorridor. Faaborg Sejlklub og Lyø Bådelaug ønsker ligeledes udlæg Ao32 friholdt som sejladskorridor grundet et højt rekreativt aktivitetsniveau i området. Lyø Bådelaug ønsker desuden en sejladskorridor i Faaborg Fjord.

Rønne Havn A/S peger på, at udlægning af områder til sejladskorridorer ikke begrænser sig til sejlad uden for zonerne.

Odense Havn konstaterer bl.a., at sejladskorridorer ind til og i Odense Fjord ikke er korrekt gengivet og kommer med forslag til ændrede sejladskorridorer i fjorden og havnen.

Danmarks Motor Union bemærker vedr. den motoriserede vandsport herunder især vandscootersporten, at man ønsker deres aktiviteter specificeret i havplanen.

Lemvig Kommune ønsker sejladskorridor ind til Lemvig Havn samt indsnævring af en sejladskorridor ved Thyborøn Kanal pga. projekt om klimasikring ved indsejlingen til Thyborøn Kanal i Limfjorden.

Borger Willi Thomas Nors peger på, at der i havplanen ikke er markeret sejlruten til de erhvervsskibe, der sejler biomasse ind til Studstrupværket. Borger Peter Jensen ønsker, at sejlkorridorerne Storebælt og Øresund gøres både dybere og bredere for at undgå miljøkatastrofer.

Bornholms Regionskommune bemærker, at der går en sejladskorridor igennem område (Ei3) for vedvarende energi ved Bornholm.

Danske Havne påpeger, at sejladskorridorer med fordel kan udlægges bredere for at undgå hyppige ændringer af havplanen.

VenøBoen foreslår sejladskorridor til Venø Havn.

Wind Denmark gør opmærksom på, at der går en sejladskorridor ind over område for vedvarende energi (Ev32) ved Mejl Flak, og derfor ønsker de bl.a., at Søfartsstyrelsen iværksætter udarbejdelse af en sejladsrisikoanalyse.

Aabenraa Kommune ønsker videst mulige sejladskorridorer, så erhverv på land ikke hindres eller generes af øvrige udpegninger på havet.

Danmarks Fiskeriforening samt Bælternes, Hanstholm og Grenaa Fiskeriforening ønsker god sameksistens i forhold til erhvervsfiskeriet i de udpegede sejladskorridorer. Det påpeges, at omplantning af blåmuslinger i Limfjorden ikke vurderes at være en gene, selvom denne aktivitet sker i sejladskorridorerne.

HOFOR A/S ønsker, at der indtegnes sejladskorridorer til Amagerværket og Prøvestenen.

Morsø Kommune ønsker sejladskorridor for Sillerslev Havn samt Feggesund og Næssund færgefart.

Skive Kommune ønsker sejladskorridor til Fur og Skive Havne.

Vesthimmerlands Kommune ønsker sejladskorridor til Frederik VII's kanals udmunding samt til Rønbjerg og Hvalpsund Havn.

Aalborg Kommune mener, det er uklart, om et projekt vedr. en stibro i Aalborg Havn kan være i strid med sejladskorridor.

Tønder Kommune anbefaler, at sejladskorridoren til Rømhø Havn gøres dybere og bredere, samt at sejladskorridoren også kommer til at omfatte Lister Dyb.

DN påpeger, at sejladskorridorerne bør genovervejes, bl.a. i områder, hvor der er strengt beskyttet natur med baggrund i støjgener fra skibstrafik. DN mener samtidig, at undervandsstøj og emissioner bør indgå i miljøvurdering af havplanen.

Kommentar

I høringssvarene fremsættes en række ønsker om indtegning af sejladskorridorer ind til forskellige havne med varierende størrelse og formål (fritidssejlads hhv. erhvervssejlads). Søfartsstyrelsen har generelt været tilbageholdende med arealudlæg til sejladskorridorer, hvor fokus har været på gennemsejling af danske farvande, færgeruter samt større gods- og fiskerihavne. Det skal bemærkes, at der i udgangspunktet også kan sejles uden for sejladskorridorerne. Dernæst bemærkes det, at selvom et areal er udlagt til andre formål end sejlads i havplanen, skal den hidtidige praksis om høring af de relevante interessenter fortsat gennemføres, før der gives tilladelse til etableringen af et anlæg eller lignende. I forhold til sejladskorridorer, der går gennem områder for vedvarende energi ved Bornholm (Ei3) og Mejl Flak (Ev32), bemærker Erhvervsministeriet, at der i nogle tilfælde er overlap mellem sejladskorridorer og bruttoområder vedr. eksempelvis vedvarende energi. Det er kendetegnende for disse områder, at bruttoområderne er større end de konkrete områder, der forventes anvendt til eksempelvis vedvarende energi, samt at den endelige placering af havvindmølleparker eller andre installationer endnu ikke er kendt. Der er således

på et senere tidspunkt behov for at koordinere og fastlægge den endelige placering af områder for vedvarende energi henholdsvis sejladskorridorer. Det skal herunder i de konkrete tilfælde vurderes, om- og i hvilket omfang det er muligt at foretage justeringer af sejladskorridorerne henset til opretholdelsen af sejladssikkerheden. Der vil i den forbindelse være krav om udarbejdelse af bl.a. sejladsrisikoanalyser for de konkrete projekter for eksempelvis vedvarende energi.

Angående bredden på sejladskorridorer, bemærkes det, at Søfartsstyrelsen, ved beregningen af bredden på de forskellige sejladskorridorer, har benyttet internationale retningslinjer, der i hovedtræk vil give plads til såvel almindelig afvikling af trafikken samt plads til nødmanøvrering under hensyntagen til skibsstørrelser og trafikintensitet i en given sejladskorridor. Der er endvidere taget højde for en fremtidig intensivering af trafikstrømmene. Ved denne analyse af de enkelte sejladskorridorer er benyttet AIS-data (data fra skibenes automatiske identifikationssystem).

Angående fiskeri fra fiskefartøjer bemærkes det, at disse kan sameksistere med sejlads i de udpegede sejladskorridorer, da denne form for sejlads reguleres af de internationale søvejsregler. Konkrete ansøgninger vedr. placering af opdrætsanlæg for fiskeri m.v. i eller uden for sejladskorridorer skal altid understøttes af en sejladsrisikovurdering, der skal afgøre den mest hensigtsmæssige placering i forhold til sejladsen i et givent område.

Til ønskerne om udvidelse og uddybning af sejlrender i Lillebælt og Storebælt af hensyn til at undgå miljøkatastrofer bemærkes, at uddybning af sejlrender ikke kan reguleres via havplanen.

Angående ønske om at sejladskorridor ved Thyborøn Kanal ved indsejling til Limfjorden indsnævres af hensyn til fremtidig klimasikring, bemærkes det, at der ikke er kendskab til klimasikring ved den vestlige indsejling til Limfjorden. Den nuværende sejladskorridor afspejler nuværende indsejling og projekt vedr. udvidelse af Thyborøn Havn.

Herudover bemærkes det, at havplanen ikke ændrer ved retten til fri sejlads og uskadelig passage for skibene, og at de udlagte sejladskorridorer er områder, der ønskes friholdt for faste anlæg af hensyn til sejladsen. De er derimod ikke udtryk for ruter, der skal følges af skibstrafikken. Omlægningen af skibstrafikken til rutesystemer af hensyn til miljøbeskyttelse vil kræve international anerkendelse af havområdet som særligt følsomt.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. sejladskorridorer. Evt. ændringer som følge af høringssvarene vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

Vedr. natur- og miljøbeskyttelse henvises til afsnit 4.

3.2 Beskyttelsesforanstaltninger for luftfart (Il)

Erhvervsflyvningens Sammenslutning (ES) peger på, at der i havplanen mangler udpegning af indflyvningszoner omkring de to vandflyvepladser i henholdsvis Københavns Havn og Aarhus Havn.

Wind Estate gør opmærksom på overlap mellem Ev44 (Paludan Flak) og Il16.

Kommentar

I havplanen er udlagt beskyttelsesforanstaltninger for luftfart (Il) for alle nuværende indflyvningsplaner og respektafstande til flyvepladser, hvis benyttelse til flyvning står åben for offentligheden (offentlige flyvepladser). Der er ikke i dag udpeget indflyvningsplaner og respektafstande omkring de to vandflyvepladser i henholdsvis Københavns Havn og Aarhus Havn, hvorfor disse tilsvarende ikke er arealudlagt i havplanen.

Overlappet mellem Ev44 (Paludan Flak) og Il16 er noteret og tages til efterretning.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. beskyttelsesforanstaltninger for luftfart. Der foreslås ikke ændringer af udlæg af zoner til beskyttelsesforanstaltninger for luftfart i havplanen, som resultat af den politiske aftale om havplanen fra juni 2023.

3.3 Kabelkorridorer for vedvarende energi (Ek)

Energinet ønsker at kunne få tilladelse/dispensation til udlægning af kabler, som krydser udviklingszoner udlagt til andre formål. Ligeledes ønskes der en procedure for krydsning af udviklingszoner udlagt til andet formål som f.eks. råstofområder med f.eks. konkrete kabelprojekter uden, at der forinden er udlagt zone til kabelkorridorer for vedvarende energi. Energinet finder det uklart, hvorvidt el- og gaskabler ønskes inkluderet i havplanen. En række igangværende projekter fremgår af planen – mens f.eks. Viking Link og el-forbindelsen til Storbritannien mangler. Energinet peger herudover på, at der ikke er udlagt kabelkorridorer for vedvarende energi til områder, som er udlagt til vedvarende energi og energiø (Ei) i Nordsøen. Disse indebærer, at f.eks. områder til råstofindvinding langs store dele af den jyske vestkyst skal krydses af kabler. Herudover påpeger de, at eksisterende kabler mangler i havplanens service-lag.

Sønderborg Kommune ønsker udlagt Ek-zone til Ev11-udlægget.

HOFOR har en række transmissionsledninger, der krydser søterritoriet til arealer, der ikke er landfaste og undrer sig over at disse ikke indgår i havplanen. HOFOR værdsætter, at havplanen udlægger Ek4 og Ek3, mens Ørsted Bioenergy er bekymrede for placeringen af Ek3 og ønsker afklaring af om Ek3 kan sameksistere med N-zonen ved Avedøreværket (N39).

Sydvestjysk Fiskeriforening og DFPO ønsker større hensyntagen til fiskeriet ved nedgravning af kabler.

Marine Management UK ønsker afklaring af, hvorvidt havplanen begrænser nuværende og fremtidige kabler og rørledninger.

Danske Havne ønsker at inkludere så mange kabler som muligt i havplanen.

DN ønsker udlæg til Ek udtaget af N-zoner.

Kommentar

Der kan etableres kabler til vedvarende energi uden for de udlagte zoner (Ek), hvilket fremgår af havplanen. Der kan udlægges til nye kabelkorridorer for vedvarende energi, når der er identificeret konkrete kabelruter og ilandføringspunkter for vedvarende energianlæg. Ved konkrete projekter vurderer ejeren af kablerne, hvorledes placeringen og nedgravningen af kabler kan tage hensyn til fiskeriet. Havplanen indeholder ikke udlæg til allerede etablerede kabler.

Der sker med udstedelsen en teknisk ændring af havplanen fsva. kabelkorridorer for vedvarende energi (Ek), idet to kabelkorridorer udtages, ved henholdsvis Omø og Frederikshavn, samt dele af kabelkorridorer ved Hesselø og Aflandshage pga. en fejl op til den offentlige høring den 31. marts 2021 af forslag til Danmarks havplan. De udtagne arealer vil blive miljøvurderet og ventes implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

3.4 Konkrete transitørledninger (Er)

GAZ-SYSTEM S.A., der er ansvarlige for anlæg af gasledningen Baltic Pipe i Østersøen, peger på, at reservationen Er1 og Er3 ikke er i overensstemmelse med den planlagte linjeføring for gasledningen mellem Polen og Danmark. DN ønsker, at Baltic Pipe tages ud af N-zoner.

Danske Havne ønsker at inkludere så mange rørledninger som muligt i havplanen.

Kommentar

For at sikre, at der ikke lægges hindringer i vejen for etablering af transitørledninger er der udlagt areal hertil i havplanen.

Eksisterende rørledninger til transport af olie eller gas fremgår af servicelaget i havplanen.

Udlægget af zonen til Baltic Pipe er ophørt og er ikke længere en del af havplanen, da rørledningen er etableret, jf. bestemmelse Er.2.6; ”Når Baltic Pipe er færdig etableret, ophører udlægningen af området til zone til Baltic Pipe.”

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen øvrige ændringer fsva. zoner til transit-rørledninger.

3.5 Kompensationsafgravninger (Ik)

DFPO ønsker hensyntagen til fiskeriet ift. den tidsmæssige planlægning af kompensationsafgravning.

Kommentar

Bemærkningen er noteret og tages til efterretning.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. zoner til kompensationsafgravninger.

3.6 Konkrete landindvindingsprojekter (L)

Femern A/S gør opmærksom på, at der i forbindelse med Femern Bælt-projektet etableres et nyt landområde ud for Rødbyhavn på Lolland, som ikke fremgår af havplanen. Opfyldningen følger af anlægsloven for Femern Bælt.

HOFOR gør opmærksom på, at der i Københavns Kommunes lokalplan 464 for Kraftværkshalvøen er mulighed for at udvide kraftværkshalvøen ved opfyldning jf. §3, stk. 2. Denne mulighed for landindvinding fremgår ikke af havplanen. HOFOR ønsker at opretholde denne mulighed og mener derfor, at arealet skal markeres med "L" i havplanen.

DN undrer sig over valget af medtaget og udelukkede projekter og ønsker Lynetteholmen medtaget. Københavns Kommune forventer, at Lynetteholm fremover vil fremgå af havplanen, da anlægsloven herom blev vedtaget i perioden hvor havplanen var i offentlig høring. De ni østjyske kommuner mener, at landindvindingsprojekter skal være en udviklingszone, og at sammenlignelige projekter og havneudvidelser, som f.eks. udvidelse af Aarhus Havn, medtages.

Komitéen Bæredygtig Kystkultur ønsker krav om at landindvindingsprojekter skal anvende materiale fra klappning.

Kommentar

Erhvervsministeriet bemærker, at havplanen kan friholde arealer til landindvinding med væsentlig samfundsmæssig betydning.

Der udlægges ikke arealer til mindre landindvindingsprojekter og heller ikke til udvidelser af bestående erhvervshavne, da disse ikke er omfattet af havplanloven. Disse vil efter etablering fremgå af baggrundskortet på den digitale havplan, når en ny havplan offentliggøres, og når arealændringen er registreret i Geodanmarks opmåling af kyststrækningen, der opdateres løbende over en femårig periode. Dette gælder

ligeledes for påfyldningen af sand ved Rødby Havn, som følge af Femern Bælt-projektet.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. konkrete landindvindingsprojekter (L). Evt. ændringer som følge af høringssvarene vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

Vedrørende klappning henvises til afsnit 2.7.

4 Natur- og miljøbeskyttelsesområder (N)

Femten høringssvar ønsker mere strengt beskyttet hav. WWF, Rådet for Grøn Omstilling, DN, Komitéen Bæredygtig Kystkultur, KIMO, LAG Halsnæs-Gribskov, Halsnæs kommune, Dyrenes Beskyttelse, DOF Birdlife, Ungeklimarådet, forskere fra Biologisk Institut, AU mener ikke, at de foreslåede strengt beskyttede havstrategiområder er tilstrækkelige og ønsker minimum 10% streng beskyttelse af havet. DN ønsker, at Miljøministeriet følger DNs og DFPOs forslag til strengt beskyttede områder, og at der også udlægges områder i Kattegat og indre farvande heriblandt et område ud for Djursland, samt at N2000 område nr. H231 udvides (konkrete forslag præsenteres). DOF Birdlife og Middelfart Kommune ønsker mere streng beskyttelse i de kystnære områder. Danmark Sportsfiskerforbund ønsker yderligere, og mere sammenhængende, (streng) beskyttelse, inkl. oprettelse af zoner med forbud mod trawling, råstofindvinding og klappning. Faaborg-Midtfyn Kommune mener, at der bør udpeges områder til mere streng beskyttelse. DANCORE er bekymrede for, at de strengt beskyttede områder ikke ligger tættere på kysten. DGI er til derimod tilfredse med placeringen af de strengt beskyttede områder.

Andre høringssvar giver udtryk for et ønske om mere naturbeskyttelse generelt. De ni østjyske kommuner, Kolding Kommune, Sønderborg Kommune og borger, Sussi Hammer samt borgerne på Teknologirådets konsensuskonference ønsker generelt mere ambitiøs naturbeskyttelse, der er geografisk spredt ud. Fredericia kommune mener ikke, at havmiljøet er tilstrækkeligt prioriteret i havplanen, og er specielt bekymrede over tilstanden i Lillebælt, hvor kommunen samarbejder med bl.a. Middelfart Kommune og Kolding Kommune i regi af Naturpark Lillebælt og projektet ”Bælt i Balance”. Vejle Kommune opfordrer til, at der arbejdes mere ambitiøst med naturbeskyttelsen af de indre danske farvande – herunder Vejle Fjord – og de direktivforpligtigelser Danmark har i den sammenhæng, herunder udbredelsen af ålegræs. Sønderborg Kommune mener, der bør udarbejdes områder med forbud mod bundskrab, samt at der bør fastsættes en tidsramme for udfasning af skadelige fiskeredskaber. Borger, Flemming Caspersen ønsker udlæg til nationalparker og fuglebeskyttelsesområder i de indre farvande.

Enogtyve høringssvar foreslår konkrete tilføjelser til de foreslåede N-zoner. Assens Kommune foreslår mere naturbeskyttelse i Lillebælt. Borger, Kristian Kirk Mailand ønsker konkret område nord for Bornholm udlagt som beskyttet område. Limfjordsrådet ønsker yderligere beskyttelse af Limfjorden. Syddjurs Kommune, Hjelms Private Ejerlaug, Grundejerforeningen Boeslum Strand og Grundejerforeningen Dråby

Strand ønsker, at N145 ved Elsegårde til Boeslum udvides til at dække kystlinjen fra Elsegårde i syd til Rugård strand i nord og Hjelm Ø i øst. Syddjurs Kommune ønsker undersøgt, om området ved Hjelm kan komme i spil som Danmarks første marine nationalpark. Østjyske Lyst- og Fritidsfiskere ønsker zoner til bæredygtigt fiskeri og med forbud mod bundskrab samt generelt mere beskyttelse i Kattegat og Århus Bugt (særligt Kalø Vig og Begtrup Vig). Kaløvig Bådelaug ønsker forbud mod muslingefiskeri i Kaløvig grundet de negative naturpåvirkninger heraf. Komiteén Bæredygtig Kystkultur ønsker mere streng beskyttelse i indre farvande bl.a. ved Djursland og Horsens Fjord og foreslår et trawlfrit område i Kattegat. Endelave Natur og Miljø mener, at Natura 2000 område 56: "Horsens Fjord, Havet øst for og Endelave" helt bør friholdes for bundskrabbende fiskeredskaber. DOF Birdlife ønsker den resterende del af den danske del af Tyske Bugt udlagt til fuglebeskyttelse. Borger foreslår forbud mod bundskrab og øget naturbeskyttelse i Flensborg Fjord. Odense Havn mener ikke, at selve havnen og nærområdet skal være omfattet af naturbeskyttelse. Køge Kommune og Friluftsrådet foreslår, at fredningen af Øresund (N38) udbredes til at omfatte hele Øresund og ikke kun den nordlige del. Helsingør Kommune peger på, at der i samarbejde med den svenske stat, bør gennemføres en særlig beskyttelse af Øresund, der sikrer natur- og miljøværdierne, samtidig med, at der fortsat kan ske en bæredygtig udvikling af Øresundsregionen. DN Frederikshavn og Læsø ønsker mere naturbeskyttelse i Kattegat med forbud mod bundskrab foruden mere sikker behandling af risikobetonede aktiviteter, og et ansvarligt miljøberedskab og opgraderet miljøtilsyn. DN Vejle ønsker, at naturområdet N50 udvides mod øst så det grænser op til reservationen til Vejlefjordbroen Ib4. DN Esbjerg Afdeling ønsker Vadehavet omlagt til streng beskyttelse for at undgå reje- og muslingefiskeri. Nationalpark Vadehavets Forskningsudvalg ønsker Vadehavet udpeget som "Naturvidenskabeligt Referenceområde".

Friluftsrådet noterer med tilfredshed, at med udpegningen af de nye naturbeskyttede områder stiger andelen af danske beskyttede til at udgøre cirka 30 procent af Danmarks havareal. Rådet for Grøn Omstilling er derimod bekymrede over, at en stor andel af de beskyttede områder er fuglebeskyttelse og ønsker afklaring af lovgivning for havstrategiområder. DN og DOF Birdlife påpeger, at fuglebeskyttelse ikke anses som beskyttelse af havet.

WWF foreslår udpegningen af områder til skånsomt fiskeri, og ønsker flere områder med forbud mod trawl. Herudover efterspørger de, at beskyttelse udpeges efter en økosystembaseret tilgang frem for et naturtype/habitat-kriterie. Endvidere ønsker de beskyttelseszoner til biogene rev og større hensyntagen til marsvin.

DN er bekymrede ved overlap mellem N-zoner og udviklingszoner og ønsker krav om miljøkonsekvensvurdering ved havstrategiområder samt at al bundskrabbende fiskeri forbydes i alle N-zoner.

Seks høringssvar udtrykker ønsker om flytning/reduktion af beskyttede områder. Mariagerfjord Kommune ønsker, at udpegningen af den inderste del af fjorden, N12 ændres til generel anvendelseszone (G), eller at det alternativt gøres klart at havnens udvikling ikke begrænses. Kolding Kommune ønsker N-zonen i inderfjorden (N132)

udtaget. Sydvestjysk Fiskeriforening ønsker reduktion af N36, grundet effekten på hestereje- og tobisfiskeriet. Borger, John Jakobsen ønsker ikke, at N-zone i Skagerrak bliver større. Rønne Havn foreslår at det nye fuglebeskyttelsesområde N97 indskrænkes så afgrænsningen følger indflyvningszonen II6, for derved at sikre besejlingen af Rønne havn samt havnens udviklings muligheder. Dansk Energi anbefaler, at naturbeskyttelsesområder grænsende op til Ev-udlæg tilpasses således, det er muligt at levetidsforlænge de etablerede havvindmølleparker. Hørsholm Kommune ønsker en reduktion af N38 omkring Rungsted Havn, således at G-zonen bliver større om havnen.

Bornholms Regionskommune peger på, det for opretholdelse af det bornholmske samfund er afgørende at indsejlingen til Rønne Havn ikke vanskeliggøres af det udpegede 2000 fuglebeskyttelsesområde. Det er regionskommunens vurdering, at hvis Rønne havn fortsat skal være installationshavn for havvindmølleparker/øer er det nødvendigt, at der sikres tilladelse til gennemsejling af det foreslåede Natura 2000 område og at trafik og opankring kan foregå uhindret omkring Rønne Havn i en radius i af 3 – 5 sømil.

Tønder Kommune er bekymrede for effekten af de udpegede områder N36 og N110 på rejefiskeriet, Rømø Havns udviklingsmuligheder og kommunen. Ønsker G-zone udlagt ud for Sønderstrand og Lakolk Strand. Herudover ønsker de ikke, at østersfiskeri umuliggøres af havplanen.

Hjørring Kommune bemærker, at N165 umiddelbart syd for Hirtshals er udlagt svarende til en eksisterende fredning. Fredningskendelsen vedrører alene beskyttelse af nogle store sten fra sidste istid. Kommunen ønsker at N165 afgrænsningen ændres. Kommunen ønsker herudover afklaring på, om klapning af sand (kystsikring gennem revlefodring) i en N-zone er i strid med havplanen.

Hirtshals Havn mener, at natur- og miljøbeskyttelsesområder i høring ikke bør fremgå af havplanen, da det medfører, at områderne kan inddrages i en eventuel sagsbehandlingen, som var områderne allerede omfattet af natur og miljøbeskyttelse.

Landdistrikternes Fællesråd foreslår ændring til nationalpark-konceptet og KL foreslår, at konceptet nationalparker udvides til at omfatte frivillige nationalparker på havet.

Bornholms og Christiansø Fiskeriforening er bekymrede for havplanens udlæg S-SV for Bornholm og begrænsningen af fiskeriet.

Marine Management UK er bekymrede for effekten af N-zone på sejladserne i vestligste hjørne af EEZ.

Vejle Kommune vil gerne have bekræftet at havplanen natur- og miljøbeskyttelsesområde ikke har selvstændig retsvirkning. Fredensborg Kommune mener ligeledes, at det er uklart om N-zonerne indebærer yderligere forvaltning.

Grenaa Fiskeriforening ønsker større hensyntagen og inddragelse ved placering af N-zoner DFPO efterspørger større fokus på sameksistens mellem N-zoner og aktiviteter.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri foreslår konkrete ændringer til foreslåede havstrategiområder ud for Thyborøn.

Kommentar

Formålet med beskyttede områder på havet er bevaring og forbedring af natur og biodiversitet. Natur- og miljøbeskyttelsesområder i havplanen angiver havstrategiområder, Natura 2000-områder (habitatområder, fuglebeskyttelsesområder) og Ramsarområder, fredede områder og natur- og vildtreservater. Arealerne dækker eksisterende og forventede naturbeskyttelsesområder med ophæng i naturdirektiverne, havstrategidirektivet, naturbeskyttelsesloven og jagt- og vildtforvaltningsloven. Den eksisterende miljø- og naturlovgivning, skal overholdes over alt – og dermed også i udviklingszoner og andre zoner. Det gælder også denne lovgivningskrav om, at (sektor)planer og -programmer samt konkrete projekter kun vedtages og/eller tillades, såfremt de er i overensstemmelse med beskyttelsen af Natura 2000-områder og visse arter, vandområdeplanerne og havstrategien.

Angående ønsker om mere naturbeskyttelse generelt henvises til afsnit 1 om generelle bemærkninger.

Bekendtgørelse om Danmarks havplan angiver de Natura 2000-områder, der er udpeget, eller som er i høring samtidig med udkast til den første havplan, og bliver omfattet af bestemmelse N.1 i havplanen, når de er udpeget efter gældende ret. Der skal i konkret sagsbehandling tages hensyn til Natura 2000-områder, der er i høring, uanset om de fremgår af havplanen. Havplanen ændrer således ikke på den eksisterende regulering af Natura 2000-områder. Ændring af eksisterende eller udpegning af nye Natura 2000-områder er ikke omfattet af processen med havplanen.

Der har parallelt med høringen af havplanen været en separat høring af forslag til ændring af habitatbekendtgørelsen som opfølgning på en sag med EU-Kommissionen om manglende udpegning af marine fuglebeskyttelsesområder.

Udpegning af Natura 2000-områder udelukker ikke erhvervsmæssig eller anden anvendelse af områderne, men forpligter de kompetente myndigheder til at vurdere fremtidige aktiviteter, som kan påvirke områderne, konkret i forhold til de beskyttelses hensyn, der er lagt til grund for udpegningen, og til at træffe passende foranstaltninger i forhold til eksisterende aktiviteter med henblik på at undgå forringelser og forstyrrelser med betydelige konsekvenser for direktivets målsætninger. Gennemsejling af Natura 2000-områder er som udgangspunkt ikke forbudt, jf. også bemærkningerne til afsnit 3.1. om sejladskorridorer. Nye eller ændrede skibsruter, der kan påvirke beskyttelsesinteresserne i et Natura 2000-område væsentligt, f.eks. hurtigfærger, vil skulle konsekvensvurderes i forbindelse med, at der gives tilladelse hertil.

Der sker ikke med udstedelsen ændring af havplanen fsva. natur- og miljøbeskyttelsesområder (N). Der er den 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, hvori det bl.a. fremgår, at der skal udlægges og udpeges i alt mere end 30 pct. beskyttet natur, og ved gradvist at øge andelen af strengt beskyttede områder på havet fra ca. 4 pct. af havarealet til 8 pct. af havarealet i 2028 og 10 pct. streng beskyttelse, som skal være nået i 2030. Den politiske aftale er bl.a. indgået på baggrund af hørings-svarene. Den politiske aftale indebærer ændringer af havplanen vedr. natur- og miljøbeskyttelsesområder. Ændringerne vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

Angående klapning henvises til bemærkningerne under afsnit 2.7.

5 Generelle anvendelseszoner (G)

Bemærkninger til generelle anvendelseszoner er primært adresseret i andre afsnit, hvor zoner til generel anvendelse ønskes udvidet som følge af en indskrænkning af andre zoner. Herudover adresseres generel anvendelse også i afsnit 7.8 Havne.

Dansk Energi ønsker mulighed for at anlægge vedvarende energi i generelle anvendelses-zoner.

Danmarks Motor Union søger bekræftelse på, at de kan fortsætte deres aktiviteter i generelle anvendelseszoner.

Thyborøn Havns Fiskeriforening ønsker konsekvensanalyse for de generelle anvendelses-zoner ift. effekter på erhvervsfiskeri grundet øget trafik.

Kommentar

Den generelle anvendelseszone omfatter alle de områder i havplanen, der ikke er udlagt til andre formål. Der er især udlagt mange arealer til generel anvendelse i de kystnære områder for på den måde som udgangspunkt at friholde områderne fra arealudlæg til nye, større anlæg, som i væsentlig omfang vil kunne forhindre eller vanskeliggøre fx sejlads, fiskeri, turisme eller rekreativ anvendelse af havet. Den generelle anvendelseszone skaber derved gode muligheder for aktiviteter og anlæg, der ikke planlægges for med havplanen. Inden for den generelle anvendelseszone kan der ikke meddeles tilladelse m.v. til, eller vedtages planer for de formål eller konkrete projekter, der er udlagt udviklingszoner for med havplanen.

Det bemærkes herudover, at fiskeri ikke er begrænset til den generelle anvendelseszone og kan fortsat foregå overalt, med mindre anden lovgivning forhindrer dette. Erhvervsministeriet har derfor ikke en forventning om øget trafik i den generelle anvendelseszone, hverken fra skibsfart eller fiskeri. Erhvervsministeriet ser derfor ikke, på nuværende tidspunkt, nødvendigheden i at foretage foreslåede konsekvensanalyse. Arbejdet med at sikre sameksistens f.eks. mellem fiskeri og andre aktiviteter vil dog fortsætte gennem EU-projektet eMSP.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. den generelle anvendelseszone. Der er den 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, der indebærer ændringer af havplanen vedr. den generelle anvendelseszone. Ændringerne er resultatet af ændringer af andre arealudlæg. Ændringerne vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

6 Miljøvurderingen

DN påpeger en række mangler, fejl og forbedringspunkter for miljøvurderingen og ønsker denne revideret. De savner bl.a., at miljøvurderingen forholder sig til de største presfaktorer i havet; fiskeri, næringsstofbelastning og klimaforandringer. DOF Birdlife ser miljøvurderingen som utilstrækkelig og påpeger flere fejl og mangler. De ønsker, at regeringen afsætter midler til en ny og forbedret analyse af kumulative effekter. Slagelse Kommune mener ikke, at miljøvurderingen indeholder en vurdering af fiskeri og råstofindvinding og opfordrer til, at der udarbejdes et supplerende tillæg til miljøvurderingen, hvor man ser på muligheder/handlinger for at nå god miljømæssig tilstand i overensstemmelse med vandrammedirektivet i forhold til kystnære vandområder. Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri savner også en miljøvurdering af råstofindvindingens miljøeffekt og mener, at miljøvurderingen kan forbedres på en række punkter, heriblandt muslingeopdræts miljøeffekt. De foreslår konkrete ændringer af redegørelsen og MV (s.7-9) og ønsker, at tabel 2.2. og 2.3 i miljøvurderingen forbedres. Middelfart Kommune ønsker ligeledes en udvidelse af anvendte presfaktorer for at styrke den økosystembaserede tilgang, som de mener er fraværende. Rådet fra Grøn Omstilling påpeger også mangler i den økosystembaserede tilgang og ønsker at denne bliver mere ambitiøs.

WWF ønsker en ny analyse af de kumulative effekter foretaget inkl. landbaserede presfaktorer. De påpeger mangler i miljøvurderingen, heriblandt lys som presfaktor for fisk samt en snæver inklusion af arter og habitater, hvilket også bekymrer DOF Birdlife. De ønsker en særskilt analyse af påvirkning på tobisen og savner en analyse af vigtige fugleområders tilstand i Kattegat og Rønne Banke. DN savner ligeledes en mere omfattende analyse af kumulative effekter inkl. effekter på tobisen. Dyrenes Beskyttelse finder ikke, at forståelsen af kumulative pres/effekter er i overensstemmelse med den forståelse, der er i EU, hvor det kumulative pres er det samlede pres fra flere forskellige presfaktorer på en organisme/dyregruppe/habitattype/havområde. DPPO efterspørger analyse af de kumulative påvirkninger af tab af havbund på både fiskebestandene og fiskeriet og udtrykker bekymring ved, at projekter miljøvurderes enkeltvist. DFPO savner ligeledes kumulative analyser og Grundejerforeningen Dråby Strand savner konsekvensvurderinger af de planlagte aktiviteter.

Sønderborg Kommune bemærker, at miljøvurderingen er ukorrekt i dens udtalelse om, at næringsstoffer har været faldende siden 90'erne, og at antallet af iltsvind har været faldende. De ni østjyske kommuner og Danmarks Sportsfiskerforbund påpeger det samme, og Limfjordsrådet mener, at analysen af næringsstofftilførsel og iltsvind er utilstrækkelig. DN savner ligeledes et fokus på land-hav forbindelsen, særligt i forhold til næringsstofudslip fra landkilder.

Hvidovre Kommune påpeger også mangler i miljøvurderingen og konsekvensvurderingen, heriblandt manglende N-områder. Wind Denmark undrer sig over, at effekten af S14 på havlitten ikke er belyst i miljøvurderingen.

Nej til motorvej på Asnæs, NEJ til motorvej på Røsnæs, STOP motorvej over Samsø og Østjyder mod Kattegatforbindelsen efterspørger forklaring af, hvad 'ikke skader områdets integritet' betyder.

Kommentar

De ovenstående bemærkninger til den strategiske miljøvurdering er behandlet separat i den sammenfattende redegørelse om miljøvurdering af Danmarks havplan.

7 Øvrige bemærkninger herunder fiskeri og rekreative værdier mv.

7.1 Sammenhæng mellem hav og land

Enogtyve kommuner har udtrykt ønsker om oprettelsen af en havvendt kystnærhedszone og foreslår forskellige måder, hvorpå en sådan kan udpeges og forvaltes. Assens Kommune mener, at det er vigtigt, at kommunerne får direkte indflydelse på planlægning og tilladelser til projekter/anlæg på havet, så de ikke strider mod de interesser, kommunerne har i samspillet mellem land og hav. Kommunen foreslår derfor sammen med Kolding Kommune, at der indarbejdes en havvendt kystnærhedszone tilsvarende planlovens 3 km kystnærhedszone på land. De ni østjyske kommuner, Struer Kommune, Morsø Kommune og Halsnæs Kommune foreslår at anvende den generelle anvendelseszone som en kystnærhedszone på 3 km fra kysten. Hvidovre Kommune ønsker kystnær generel anvendelseszone 2 sømil ud eller til 10 m dybde. Vejle Kommune mener derimod, at der, i stedet for en kystnær generel anvendelseszone, bør arbejdes med en havvendt kystnærhedszone, hvor kommunerne har planlægningsmæssig indflydelse og kompetence, sådan som det også er tilfældet med den landvendte kystnærhedszone. Ærø Kommune og Svendborg Kommune ønsker administrativ kystbeskyttelseszone svarende til den landvendte. Vesthimmerlands Kommune ønsker kystnærhedszone med kommunen som myndighed. Middelfart Kommune mener, at havplanen mangler en tydelig holdning til samspillet mellem hav og land og påpeger at kystnærhedszonen går begge veje. Skive Kommune ønsker kystnærhedszone med kommunen og regionen som myndighed.

KIMO, KL, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Sportsfiskerforbund, Komitéen Bæredygtig Kystkultur, Sammenslutningen af danske småøer, Grundejerforeningen Boeslum Strand og DN's Samråd for Østjylland ønsker ligeledes udlægning af en havvendt kystnærhedszone. Danske Tursejlere ønsker kystnærhedszone på 5 sømil og Landsdistrikternes Fællesråd ønsker etablering af kystnærhedszone (0-3 km) med kommunen som myndighed. Limfjordsrådet ønsker større inddragelse og kompetence, bl.a. igennem en kystnærhedszone. Geopark Det Sydfynske Øhav ønsker, at der oprettes en beskyttelseszone mod produktionsanlæg, som vil kunne have negative

konsekvenser for Det Sydfynske Øhav. Grundejerforeningen Dråbystrand ønsker udvidelse af lokalt N-område og alternativt ønskes en kystnærhedszone.

Friluftsrådet havde gerne set, at der i havplanen var opstillet rammer for et nærmere samspil af planlægningen i overgangszonen mellem land og hav, og at der således var peget på en særlig specifik kystnærhedsplanlægning.

Danmarks Idrætsforbund mener, at friholdelsen af den kystnære zone ift. anlæg er god og bør vedholdes fremover.

Kommentar

Erhvervsministeriet bemærker, at indførelse af en havvendt kystnærhedszone med kommunen som myndighed ikke er foreneligt med statens højhedsret over søterritoriet. Det bemærkes, at de kystnære områder er søgt friholdt med arealudlæg af generelle anvendelseszone, og at meget få udviklingszoner er udlagt tæt på kysten.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. ovenstående øvrige bemærkninger.

7.2 Fiskeri

DN ønsker, at havplanen skal planlægge for fiskeriet, fx ved at udlægge zoner til skånsomt fiskeri. Planlægningen herfor ses ikke som tilstrækkelig. Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri ønsker zoner, hvor det skånsomme fiskeri har fortrinsret. Danmarks Jægerforbund ønsker fiskeri inkluderet i havplanen. Bornholms og Christiansø Fiskeriforening ønsker større inddragelse og områder udpeget til fiskeriet.

DFPO og Fiskebranchen ønsker generelt et større hensyn til erhvervsfiskeriet. DFPO markerer i deres hørings svar områder i det danske søterritorium, hvor arealet ønskes friholdt til erhvervsfiskeriet.

Gribskov Kommune er bekymrede for, at erhvervsfiskeriet begrænses og ønsker, at vilkår og rammer for erhvervsfiskeriet ikke begrænses yderligere af havplanens udpegninger eller som følgevirkning af en udpegnings.

DPPO ønsker havplanen ændret, således at der sikres plads til det pelagiske fiskeri. Herudover efterspørger de analyse af de kumulative påvirkninger af tab af havbund på både fiskebestandene og fiskeriet og udtrykker desuden en bekymring ved at projekter miljøvurderes enkeltvist.

Thyborøn Havns Fiskeriforening bemærker, at der ikke er foretaget analyser af konsekvenserne for det danske erhvervsfiskeri, og forventer derfor at der udføres enkelte høringer for hvert projekt med konsekvensanalyser for fiskeriet.

Kommentar

Erhvervsministeriet bemærker, at havplanen ikke begrænser erhvervsfiskeriet. Fiskeri vil derfor fortsat kunne foregå over alt, medmindre anden sektorlovgivning, faste anlæg eller lignende forhindrer det.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. ovenstående øvrige bemærkninger.

Vedr. natur- og miljøbeskyttelse henvises til afsnit 4.

7.3 Rekreative aktiviteter og turisme

WWF, DGI, Landsdistrikternes Fællesråd, de ni østjyske kommuner og Danmarks Sportsfiskerforbund ønsker større prioritering af rekreative aktiviteter og turisme i havplanen. Friluftsrådet havde gerne set, at havplanen havde beskæftiget sig mere med fremme af bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter og friluftsliv, men noterer med tilfredshed, at havet fortsat kan anvendes til rekreative aktiviteter, og at de kystnære arealer i vidt omfang er friholdt fra arealudlæg til nye større anlæg. KL opfordrer til, at der gennem havplanen sikres større hensyntagen til samfundsøkonomi, erhvervsaktivitet og rekreative muligheder i den fremtidige planlægning så f.eks. turisme og rekreative muligheder på havet inddrages. Sammenslutningen af danske småøer ønsker, at havplanen også planlægger for turisme og rekreative muligheder kystnært, til havs og på land, samt på det åbne hav. Faaborg-Midtfyn Kommune ønsker, at havplanen inden for Det Sydfynske Øhav i højere grad tager udgangspunkt i at understøtte turisme og friluftsliv, som det primære og kun sekundært planlægger for kommerciel produktion, - høst eller - indvinding. Endelave Natur og Miljø peger på, at friluftsliv og havbaseret turisme har en meget stor økonomisk betydning for samfundsøkonomien, og der savnes en plan, der også forholder sig til bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter, friluftsliv og lignende. Struerregnsens Turistforening mener ikke, at havplanen støtter kommunens rekreative liv og turisme grundet udlæg til akvakultur, og Endelave Beboerforening savner anerkendelse af den kystrelaterede turisme. Limfjordsrådet ønsker planlægning for rekreative aktiviteter, og borger, Flemming Caspersen ønsker, at turisme og rekreativ sejlads tilgødeses. Guldborgsund Kommune ønsker en skærpet beskyttelse af turisme og rekreative interesser ved Falsters Østkyst. Endelave Natur og Miljø mener ikke, at havplanen forholder sig til samspillet mellem hav og land, herunder kystturisme og friluftsliv og omfanget af den jobskabelse og økonomi den indeholder. Endelave beboerforening har meget svært ved at se, hvor i havplansudkastet kystturismen og dennes økonomi- og jobskabelse er beskrevet.

Danmarks Idrætsforbund finder det rigtigt, at idræts- og friluftaktiviteter primært håndteres gennem en generel anvendelseszone, og Danske Tursejlere er ligeledes tilfredse med, at der ikke udlægges områder for rekreative aktiviteter.

Kommentar

Erhvervsministeriet bemærker de tilfredse tilkendegivelser om havplanens håndtering af rekreative aktiviteter. Hensynet til rekreative aktiviteter og turisme varetages ved, at disse må foregå som førhen på hele søterritoriet, samt at de kystnære arealer i vid udstrækning er friholdt for arealudlæg til større fysiske anlæg. Dette vurderes at være den bedste og administrativt nemmeste løsning for borgere og frivillige organisationer. Herudover udstiller havplanen en række servicelag, der muliggør en sammenstilling af havplanens udlæg med rekreative aktiviteter. Det er muligt at læse mere om havplanens håndtering af rekreative aktiviteter og turisme i havplanens redegørelse, der kan findes på havplan.dk.

Udviklingen af data om turisme og rekreative aktiviteter på de danske have vil blive fulgt og vil så vidt muligt søges implementeret i havplanlægningen.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. rekreative aktiviteter og turisme.

7.4 Naturgenopretning

WWF, Danmark Sportsfiskerforbund, Sønderborg Kommune, Vejle Kommune, Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri, Geopark Det Sydfynske Øhav, Ungeklimarådet, Sønderborg Kommune, Dyrenes Beskyttelse og Limfjordsrådet ønsker, at havplanen også udlægger områder til naturgenopretning. DOF Birdlife ønsker plan og udlæg for naturgenopretning (ålegræs, stenrev). Køge Kommune ønsker naturgenopretning i Køge Bugt med genetablering af stenrev og ålegræs. Faaborg-Midtfyn Kommune mener der bør udpeges områder til etablering/reetablering af stenrev i Det Sydfynske Øhav. DN Holbæk ønsker områder udlagt til genopretning af stenrev i Isefjorden.

Kolding Kommune, Middelfart Kommune og Sønderborg Kommune ønsker strategi for naturgenopretning.

Aabenraa Kommune ønsker mere ambitiøs plan for naturgenopretning.

Ærø Kommune ønsker større fokus på naturgenopretning.

Svendborg Kommune foreslår, at staten i havplanen, laver en overordnet udpegning af de havområder, hvor placering af stenrev vil have den største effekt.

Køge Kommune ønsker afklaring på, hvad havplanen har af betydning for mulighederne for miljøforbedrende tiltag, så som etablering af stenrev.

Kommentar

Natur – og miljøbeskyttelsesområder angivet i havplanen er udpeget efter naturdirektiverne, havstrategidirektivet, nationale fredninger og natur- og vildtreservater,

jf. bemærkningerne til afsnit 4. Der gennemføres løbende konkrete projekter om marin naturgenopretning, som ikke kræver, at der planlægges herfor i havplanen. Center for Marin Naturgenopretning er ved at udarbejde en oversigt over områder, hvor der historisk set har været stenrev, biogene rev og ålegræs, med henblik på fremadrettet marin naturgenoprettelse.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. naturgenopretning.

7.5 Klimatilpasning og klimaforebyggende tiltag

Svendborg Kommune ønsker, at der gives mulighed for at etablere foranstaltninger imod klimaforandringer. Svendborg Kommune er eksempelvis i gang med et større anerkendt klimatilpasningsprojekt *Den Blå Kant*, der blandt andet vil indebære etablering af en højvandsikring af havnen.

Nyborg Kommune er udpeget som risikoområde på baggrund af EU's oversvømmelsesdirektiv og ønsker derfor, at havplanen ikke står i vejen for fremtidige kystsikringer.

WWF efterspørger større fokus på at bidrage til økosystemers modstandsdygtighed over for klimaforandringerne og foreslår, sammen med DOF Birdlife, at udlægge zoner som klimarefugier. DN savner fokus på klimaforandringer og ønsker ligeledes udlæg til klimarefugier.

Hjørring Kommune ønsker præcision af, at havplanen ikke i sig selv forhindrer skånsom kystbeskyttelse (klapning/revlefodring) samt hvorvidt nye tilladelser til sandindvinding kan tildeles.

Københavns Kommune ønsker at kystsikring og stormflodssikring bliver tydeligt tilladt uanset udlæg i havplanen.

Dyrenes Beskyttelse ønsker beskyttelse af områder med god CO₂-binding, ålegræs-områder, stenrev med makroalger og de dybeste dele af havet/sedimentationsområder.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri ønsker anerkendelse af den naturlige CO₂-binding i havplansmaterialet.

Kommentar

Der planlægges ikke for kystbeskyttelse i havplanen. I udgangspunktet indskrænker havplanen ikke muligheden for at etablere kystbeskyttelse, hverken hård beskyttelse eller fodring. I den generelle anvendelseszone samt i områder med natur- og miljøbeskyttelse, som i vidt omfang dækker over de kystnære arealer, vil der kunne gives tilladelse til kystbeskyttelse, som før havplanen havde retslig virkning.

Det gælder endvidere, at aktiviteter, der ikke er udlagt udviklingszoner til, og som havplanen ikke planlægger for, herunder kystbeskyttelse, fortsat kan foregå i udviklingszonerne og de særlige anvendelseszoner, såfremt de ikke er i strid med formålet med eller hindrer udnyttelsen af zonerne. Der gælder dog, at der skal ske en høring af den ansvarlige ressortminister som arealreservationen gælder.

Det vurderes ikke hensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at planlægge for kystbeskyttelse i havplanen, idet udlæg af udviklingszoner til fremtidig kystbeskyttelse/klimasikring vil betyde, at der i udgangspunktet ikke vil kunne etableres kystbeskyttelse/klimasikring uden for de reservede zoner medmindre der udarbejdes en ændringsbekendtgørelse.

Forslag om klimarefugier er noteret.

Vedrørende klapping henvises til afsnit 2.7.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. klimatilpasning og klimaforebyggende tiltag.

7.6 Kommunal planlægning

Faaborg-Midtfyn Kommune og Geopark det Sydfynske Øhav ønsker, at kommunerne i højere grad inddrages som deltagende myndighed ved konkrete projektforslag til anlæg og aktiviteter. Danske Tursejlere og de ni østjyske kommuner ønsker større myndighedskoordinering i den kystnære zone. Rådet for Grøn Omstilling foreslår større fælles plankompetence med kommunerne for at styrke land/hav sammenhængen.

KL mener det er uklart, hvornår kommunal planlægning er i strid med havplanen, og at det er afgørende, at kommunale planer og havplanen tænkes i sammenhæng og som ligeværdigt plangrundlag.

Skive Kommune ønsker at en evt. kystnærhedszone bliver med kommunen og regionen som myndighed og søger herudover afklaring på forholdet mellem planloven og havplanen.

Kolding Kommune påpeger at lokalplan for påfyldningsprojekt ikke er medtaget i havplanen.

Hørsholm Kommune ønsker større forståelse for, hvornår en kommunal aktivitet (kystbeskyttelse, sandfodring, havneudvidelse) er i strid med havplanen.

Fredericia kommune mener, at det er afgørende, at kommunen har indflydelse på placering og udformning af kystnære anlæg – så det ikke strider mod de lokale kommunale interesser.

Kommentar

Søfartsstyrelsen har gennem høringsperioden afholdt flere møder med Kommunernes Landsforening og individuelle kommuner. Disse har i høj grad fokuseret på samspillet mellem den kommunale planlægning og havplanen samt den tekniske brug af havplan.dk.

Da højhedsretten over søterritoriet ligger hos staten, er det staten, der efter havplanloven planlægger for anvendelsen af de danske havarealer. I dette arbejde er der taget en række tiltag, der skal bidrage til et godt samspil mellem den kommunale planlægning og havplanen. Det har bl.a. været prioriteret at undgå udlæg af udviklingszoner i kystnære områder i videst mulig udstrækning for at friholde kystnære områder fra fysiske anlæg og for at muliggøre udviklingen af kommunale projekter.

Planloven omfatter som udgangspunkt planlægning på land. Der findes imidlertid nogle enkelte undtagelser, hvor planlægning kan ske på søterritoriet. Disse undtagelser følger af planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 20, hvorefter kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for anvendelsen af vandløb, søer og kystvande.

Efter planlovens § 15, stk. 2, nr. 27, kan kommunalbestyrelsen fastsætte lokalplanbestemmelser for anvendelsen af vandområder i et byomdannelsesområde, jf. § 11 d, inden for eller i tilknytning til en havns dækkende værker, og efter planlovens § 15, stk. 2, nr. 28, gælder dette også for udformningen af anlæg i sådanne områder, herunder inddæmning og opfyldning, etablering af faste anlæg og anbringelse af faste eller forankrede indretninger eller genstande samt anbringelse af fartøjer, der agtes anvendt til andet end sejlads, uddybning eller gravning m.v.

Efter planlovens § 11 b, stk. 1, nr. 13, kan der desuden i kommuneplanen fastsættes rammer for indholdet af lokalplaner med hensyn til anvendelsen af vandområder og udformning af anlæg på vandområder i et byomdannelsesområde inden for eller i tilknytning til en havns dækkende værker. Der vil kunne være tale om rammebestemmelser for udnyttelsen af eksempelvis fritidsaktiviteter eller større anlægsarbejder.

I de tilfælde, hvor der efter planloven er kommunal kompetence til at planlægge på søterritoriet, er den kommunale planlægning underordnet den statslige havplan og må ikke stride herimod.

Efter planlovens § 11, stk. 4, nr. 8, og § 13, stk. 1, nr. 9, må kommune- og lokalplaner ikke stride mod havplanen eller forslag til havplan. Allerede vedtagne kommune- og lokalplaner inden offentliggørelse af forslag til havplan bevarer deres gyldighed, selvom de evt. er i strid med det offentliggjorte forslag til havplan. Kræver realisering af en kommune- eller lokalplan tilladelse eller yderligere planlægning, er det dog en forudsætning, at disse kan meddeles/vedtages i overensstemmelse med havplanen. Nye kommune- eller lokalplaner samt tillæg hertil, der vedtages efter den 31. marts 2021, må ikke være i strid med havplanen.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. ovenstående bemærkninger.

7.7 Den Digitale Havplan og servicelag

Danmarks Idrætsforbund roser havplanens servicelag 'Hot spots for friluftsliv' og håber, at der vil ske løbende vedligehold og opdatering af servicelaget. Forbundet mener, at der mangler et servicelag om kabelbaner til wakeboard. Dansk Kano og Kajak Forbund og Dansk Forening for Rosport roser ligeledes servicelagene, men er, sammen med Danske Tursejlere, bekymrede for vedligeholdelse af 'Hot Spots for friluftsliv'. Dansk Sejlunion ønsker også model for ajourføring af servicelagene.

Friluftsrådet roser, at der er et servicelag om den rekreative brug af havet, men beklager, at det ikke har været muligt at fremlægge et tilstrækkeligt og dækkende datagrundlag for servicelaget vedrørende friluftsliv, og anbefaler, at der tages stilling til, hvorledes der sikres en løbende ajourføring af servicelaget om den rekreative brug af havet.

Hirtshals Havn og Danske Havne ønsker at kunne se konkrete N-udlæg og at områder i høring ikke indgår i havplanen. Odense Havn ønsker ligeledes, at det fremgår mere tydeligt, hvad N-zonerne dækker over og et servicelag for status af råstofindvinding samt mulighed for at kunne downloade data. DN forslår, at der udarbejdes et dokument med oversigt over N-zoner og deres tilsvarende Natura-2000 numre, og ønsker herudover hele havplanen i dokumentformat.

Femern A/S påpeger ny kystlinje ved Rødby og forventer, at denne er med i næste havplanskort og KL bemærker, at grænsen mellem land og vand flytter sig over tid og ønsker afklaring af, hvordan dette håndteres.

KL mener, at det er vigtigt, at havplanen er med til at understøtte målsætningen fra den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi om at skabe et robust digitalt fundament gennem en sammenhængende dataforsyning.

KL ønsker, at havplanen lægges på plandata.

WWF ønsker GIS-lag på trawlfiskeri.

Danske Shipping og Havnevirksomheder roser den digitale havplan for dens overskuelighed.

Kommentar

Med den digitale havplan bliver Danmark forgangsløst i digitaliseringen af retligt bindende havplaner. Det er derfor glædeligt med de ovenstående positive bemærkninger til den digitale havplan og de udstillede servicelag. Søfartsstyrelsen har allerede modtaget rosende bemærkninger og stor interesse fra havplansmyndigheder i andre lande grundet den digitale løsning. Også nationalt er den digitale havplan en ny måde at implementere fysisk planlægning på. Udarbejdelsen af den digitale havplan har særligt fokuseret på at effektivisere forvaltningen og gøre havplanen brugervenlig. Den digitale havplan understøtter således i høj grad målsætningen i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi.

Erhvervsministeriet anerkender bekymringerne for, hvorvidt og hvor ofte havplanens servicelag opdateres. Søfartsstyrelsen er udelukkende ansvarlig for udstillingen af servicelagene og har ikke videre indflydelse på opdateringen og vedligeholdelse af data i de enkelte servicelag, der for det meste produceres af andre myndigheder. Servicelagene vil blive opdateret i takt med, at de respektive myndigheder stiller nye data til rådighed. Søfartsstyrelsen vil dog følge udviklingen af data på de forskellige områder, heriblandt data om rekreative aktiviteter, og vil så vidt muligt implementere disse i havplanens servicelag.

Søfartsstyrelsen vil løbende forholde sig til ønsker om ændringer og tilføjelser til servicelagene, heriblandt ovenstående forslag om servicelag med data på trawlfiskeri og kabelbaner til wakeboard. Der vil i denne vurdering blive lagt vægt på de foreslåede datas relevans for den fysiske planlægning. Forslag i ovenstående bemærkninger er derfor noteret og vil blive taget i betragtning i vedligeholdelsen af servicelagene.

Havplanens servicelag består bl.a. af de konkrete natur- og miljøbeskyttelsesområder, der i havplanen er samlet i én zonetype – Natur- og miljøbeskyttelsesområder. Servicelagene gør det muligt for interesserede at se, hvilken form for natur- og miljøbeskyttelse et bestemt Natur- og miljøbeskyttelsesområde dækker over. På baggrund af ønsker i overstående høringssvar, vil det blive vurderet, hvordan yderligere information vedr. de konkrete natur- og miljøbeskyttelsesområder (heriblandt Natura-2000 numre) kan indlejres i servicelagene til den digitale havplan. Bemærkningen vedr. inklusionen af områder, der er i separat høring er ligeledes taget til efterretning.

Der tilbydes på havplan.dk to webservices, hvorfra det er muligt at hente havplanens arealudlæg ind i eget GIS-program og arbejde videre med dem der. Havplanssekretariatet er herudover behjælpelig ved konkrete dataforespørgsler. Det er således muligt selv at udarbejde eventuelle kort tilpasset egne ønsker.

Ændringer i Danmarks kystlinje inkl. landindvindingsprojekter bliver vist på baggrundskortet i forbindelse med en opdatering af havplanen. Herudover afhænger det af kadencen med hvilken Geodanmark opmåler kystlinjen, da ca. 1/5 af landets kyststrækning opmåles hvert år.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. ovenstående bemærkninger.

7.8 Havne

Danske Havne foreslår, at arealer tæt på havne friholdes fra arealudlæg, og dermed udlægges som generel anvendelseszone. Konkret foreslås, at der udlægges en generel anvendelseszone i min. 500 m ud fra havnearealerne. Danske Havne mener desuden, at allerede kendte havneudvidelser skal medtages i havplanen samt, at Kalundborg Havn skal udtages af udviklingszonen til Ny Kattegatforbindelse.

Hirtshals Havn mener, at der skal udpeges en generel anvendelseszone på 500 m omkring havne. Dette for at sikre, at havneudvidelser kan gennemføres.

Aarhus Havn ønsker at få indarbejdet den planlagte havneudvidelse i Aarhus Havn, således, at den del der forventes omfattet af havneudvidelsen ikke udlægges som udviklingszone til muslingeopdræt eller andet.

Aabenraa Kommune ønsker den generelle anvendelseszone udvidet, således at den nordlige del af Aabenraa Havn samt nord og øst om Ensted Havn er omfattet af den generelle anvendelseszone, idet kommunen arbejder med havneomdannelse og klimasikringstiltag i disse områder.

Rønne Havn ønsker en zone udlagt om havnen svarende til II-zonerne, hvor der ikke pålægges nye restriktioner, hvilket vil sikre havnens fortsatte udvikling og udvidelse af havnen.

Lemvig Kommune mener, at alle havne bør udlægges til generel anvendelse med henblik på muligheder for havneaktiviteter og eventuelle havneudvidelser.

Odense Havn mener der bør være en buffer med generel anvendelseszone omkring alle havnebassiner samt inderhavn og Lindø Havn og dermed taget ud af den gældende natur- og miljøbeskyttelse. Odense Havn mener desuden generelt, at alle havne bør have en generel anvendelseszone omkring sig svarende til havnenes havnegrænser/dækkende værker. Dette for at sikre, at der er mulighed for kommende havneudvidelser.

Hjørring Kommune søger bekræftelse af at generelle anvendelseszoner ikke forhindrer havneudvidelser.

De ni østjyske kommuner mener, at landindvindingsprojekter skal være en udviklingszone, og at andre projekter og havneudvidelser medtages.

Kommentar

Det følger af lovbemærkningerne til havplanloven, at det ikke er hensigten med lovens § 5, stk. 4, at der i havplanen skal planlægges generelt for udvidelse af bestående erhvervshavne, der f.eks. sker ved opfyldning på søterritoriet inden for en erhvervshavns dækkende værker. På baggrund heraf arealudlægges der ikke i havplanen til allerede planlagte havneudvidelser.

Det bemærkes, at muligheden for havneudvidelser indgår som et af formålene med arealudlæg til generel anvendelseszone.

Tilladelser til og planlægning for havneudvidelser i udviklingszoner eller særlige anvendelseszoner forudsætter som udgangspunkt, at havneudvidelsen er forenelig med formålet med arealudlægget. Dette kan afklares med den relevante ressortminister.

Det bemærkes, at det forsøges så vidt muligt at friholde arealer i og tæt på havne fra arealudlæg til udviklingszoner eller særlige anvendelseszoner bort set fra sejladskorridorer, hvilket indebærer, at arealerne primært er udlagt til generel anvendelseszone. Dette for at imødekomme havnenes mulighed for eventuelle havneudvidelser og andre havneaktiviteter.

Angående naturbeskyttelse henvises til høringsnotatets afsnit 4.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. ovenstående bemærkninger.

7.9 Andet

Dyrenes Beskyttelse henstiller til, at der laves nye beregninger, der konfliktminimerer menneskelige aktiviteter og påvirkninger på havnaturen, og at disse beregninger laves ved hjælp af samme tidssvarende værktøjer som dem, der anvendes i Sveriges havplan og i ØKOMAR projektet. Forskere fra Biologisk Institut, AU og WWF foreslår ligeledes at anvende resultaterne fra ØKOMAR. DTU Aqua mener, at der er behov for analyser af implikationerne af de planlagte aktiviteter bl.a. på biodiversiteten for at sikre, at politiske beslutninger og afvejning af forskellige hensyn baseres på et oplyst og vidensbaseret grundlag. DN, WWF og DFPO ønsker udledninger fra land inddraget i havplansarbejdet, og DFPO savner herudover analyser af kumulative effekter.

Tang.nu ser det som en stor fordel, at havplanen tilgodeser tangdyrkning på den måde, at tangdyrkning hverken er begrænset til, eller udelukket fra, bestemte danske havområder. De opfordrer til, at dette fastholdes i havplanen. Holstebro Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune og DOF Birdlife ønsker dog, at havplanen udlægger områder til tangproduktion. WWF undrer sig over, at tang ikke indgår i havplanen.

De ni østjyske kommuner og Komitéen Bæredygtig Kystkultur ønsker, at havplanens 'kan'-opgaver prioriteres som 'skal'-opgaver og foreslår revidering af de 10 års planperiode. Komitéen Bæredygtig Kystkultur foreslår, at gyldighedsperioden ændres til 6 år og foreslår herudover, at lokale/regionale forhold bedre integreres og at "Aftale om Hav, - Fiskeri – og Akvakultur" følges og underbygges med relevante rammevilkår i forbindelse med havplanen.

HOFOR påpeger, at havplanen ikke må blokere eller vanskeliggøre etablering af havvandsindtag og afkast til fjernkøleanlæg og havvandsvarmepumper, mens borger, Niels Peter Øgelund, foreslår, at der i havplanen afsættes arealer til havvandvarmepumper. Borger Henrik Toft Jensen mener, at udledning af byspildevand i danske havne, som er et kommunalt ansvarsområde, burde behandles i havplanen og HOFOR ønsker reservationer til havbaserede spildevandsanlæg. Maersk Supply Service gør opmærksom på planer om etablering af ladebøjer ved havmølleparker og ankerområder.

Vikingemuseet mener, at høringsprocesserne ved nye udlæg eller aktiviteter er uklare. Det samme gælder hvorvidt der kræves yderlige tilladelser til en aktivitet, der er udpeget i havplanen. Vikingemuseet mener herudover, at det kan forstås således, at hvis et område er udlagt i havplanen til en given aktivitet, kræver det ikke yderligere tilladelser.

Odense Havn vil gerne have, at generel anvendelseszone og zone til sejladskorridor overlapper i havnen og ønsker forklaring af betydningen af overlap. Havnen ønsker herudover en tydeliggørelse af rangen mellem havplanen og andre digitale kort. Mener brugen af 'konkrete' i zonetyperne 'Konkrete landindvindingsprojekter' og 'Konkrete infrastrukturprojekter' bør genovervejes.

Kalundborg Kommune påpeger, at havplanen ikke må forhindre opfyldelse af vandplanerne.

Rønne Havn søger præcisering af proces ved nye aktiviteter og de påkrævede vurderinger i denne sammenhæng. Ønsker præcisering af, hvorvidt allerede planlagte projekter fritages for at skulle overholde havplanen.

Grundejerforeningen Boeslum Strand mener, at fremtidige ændringer af havplanen kun bør implementeres, hvis de fører til øget beskyttelse af miljøet.

Danmarks Jægerforbund ønsker større borgerinddragelse.

Energinet foreslår tilføjelse til redegørelsen med uddybning om hvordan Energinet skal håndtere overlap med havplanens zoner ved udlægning af kabler, samt hvordan kablerne kan sameksistere med fiskeriet.

Dansk Sejlunion ønsker etablering af et Havråd.

Kommentar

Erhvervsministeriet bemærker, at der i forbindelse med den strategiske miljøvurdering er foretaget en vurdering af de kumulative effekter af havplanens udlæg. Det er ikke muligt helt at undgå påvirkninger på havmiljøet, hvis samfundets behov for bl.a. energi og naturressourcer skal opfyldes, herunder havplanens målsætning om at understøtte den grønne omstilling, hvilket indebærer opsætning af fysiske anlæg på havet. Det er derfor ikke muligt, som foreslået ovenfor, udelukkende at medtage ændringer i havplanen, der fører til beskyttelse. Med den første havplan sker der dog en væsentlig indskrænkning i forhold til, hvor de aktiviteter, der udlægges udviklingszoner til, kan foregå. Havplanen og den tilhørende miljøvurdering er blevet udarbejdet med det, på det tidspunkt, bedst tilgængelige data.

Ang. tang vurderes det ikke hensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt, at havplanen udlægger områder til tangproduktion. Baggrunden herfor er, at det er vanskeligt at lave en egentlig planlægning for tanganlæg, da branchen er relativ ny, og der ikke

eksisterer sektorplaner eller er foretaget en kortlægning af egnede områder til tangdyrkning. Det er derfor vanskeligt at forudse, hvilke områder, der vil være relevante at udlægge til tanganlæg.

Ønskes der i havplanen udlagt udviklingszoner til tanganlæg, vil dette betyde, at der i udgangspunktet ikke vil kunne placeres anlæg uden for de reserverede zoner.

Konsekvenserne ved ikke at planlægge for tang er, at tanganlæg ikke begrænses til kun at måtte tillades inden for bestemte zoner, men at ansøgninger i princippet vil kunne behandles overalt. Ønskes anlægget placeres i en zone, der er reserveret til anden aktivitet, skal den pågældende ressortminister dog høres herom.

Det er vurderingen, at denne løsning vil give den fornødne fleksibilitet i forhold til fremtidige ansøgninger og herved understøtte branchens udviklingsmuligheder bedst muligt på nuværende tidspunkt.

Da det er første gang, at der laves en samlet havplan, er der primært fokuseret på de store linjer i havplanlægningen. Som det har været tilfældet med den fysiske planlægning på land, er forventningen dog, at havplanen også med tiden bliver mere detaljeret både geografisk ift. regionale/lokale forhold, og indholdsmæssigt ift. hvilke aktiviteter der planlægges for. Revisionsperioden på maksimum 10 år er fastsat af havplanloven (LBK nr. 400 af 06/04/2020). Jf. havplanlovens § 11 er der mulighed for løbende at foretage mindre ændringer i havplanen gennem ændringsbekendtgørelse. Havplansarbejdet kan løbende inkludere relevante politiske aftaler.

Havplanen forhindrer ikke, at nye teknologier, som f.eks. havbaserede spildevandsanlæg og ladebøjer, kan anlægges, så længe disse ikke er i strid med udlæg i havplanen. Det vil løbende blive vurderet, hvorvidt det er nødvendigt at udlægge arealer til nye teknologier. Havplanen forhindrer heller ikke indtag og afkast af vand til havvandsvarmepumper og fjernkølingsanlæg, så længe etableringen er overensstemmende med havplanens bestemmelser for den konkrete zone. Da havvandsvarmepumper placeres på land, planlægges der ikke for placeringen af havvandsvarmepumper med havplanen.

Da en række hørings svar udtrykker tvivl angående havplanens retlige virkning, ønsker Erhvervsministeriet at bemærke, at havplanen er en digital bekendtgørelse, der består af juridisk bindende bestemmelser samt et havplanskort, der ligeledes er juridisk bindende og har retlig effekt.

Tre af havplanens zoner består af konkrete, udvalgte projekter, henholdsvis konkrete landindvindingsprojekter, infrastrukturprojekter, samt konkrete transitrørledninger. Disse zonekategorier indeholder ordet 'konkrete', da zonekategorien udelukkende omfatter få, udvalgte projekter. Disse er bl.a. udvalgt på baggrund af, om projekterne er vedtaget ved anlægslov, igangsat forundersøgelser, afsat penge til en forundersøgelse eller anden politisk beslutning om projektet, samt om de har større samfundsmæssig betydning. Når disse projekter er gennemført, vurderes de ikke længere relevante at medtage i havplanen.

Erhvervsministeriet har noteret forslaget om et havråd og gør opmærksom på, at der siden høringsperioden er etableret en tænketank ved navn Tænketanken Hav. Søfartsstyrelsen vil stræbe mod at fortsætte den brede dialog og vidensdeling med interessenter, heriblandt Tænketanken Hav. Søfartsstyrelsen medtager bemærkninger om havplansprocessen og potentielle forbedringer af havplanen og redegørelsen i det fortsatte arbejde.

Der sker ikke med udstedelsen af havplanen ændringer fsva. ovenstående bemærkninger. Der er den 7. juni 2023 indgået politisk aftale om havplanen, der indebærer ændringer af havplanen vedr. forslag til nye zoner vedr. marinarkæologisk kulturarv. Ændringerne vil blive implementeret ved en ændringsbekendtgørelse, der forventes udsendt i høring i november 2023.

8 Følgende kommuner, organisationer, foreninger, borgere m.fl. har haft bemærkninger

1. Aller Aqua A/S
2. Anonym borger
3. AquaCircle
4. Aquamind
5. Arno Hansen
6. Assens Kommune
7. Benny Dam Dykkerentreprise
8. Biomar A/S
9. Bisserup Havbryg og Bisserup Fisk
10. Bodil, Jørgen og Sarah Holst Kjær
11. Bornholms Havbrug
12. Bornholms og Christiansø Fiskeriforening
13. Bornholms Regionskommune
14. Brøndby Kommune
15. Bælternes Fiskeriforening
16. Clara Mühlhausen
17. Cph lufthavn
18. CS Gruppen
19. DANCORE
20. Danish Oysters
21. Danmarks Fiskeriforening PO (DFPO)
22. Danmarks Idrætsforbund
23. Danmarks Jægerforbund
24. Danmarks Motor Union
25. Danmarks Naturfredningsforening
26. Danmarks Sportsfiskerforbund
27. Dansk Akvakultur
28. Dansk Energi
29. Dansk Erhverv
30. Dansk Kano og Kajak Forbund og Dansk Forening for Rosport

31. Dansk Luftfart
32. Dansk Sejlunion
33. Danske Havne
34. Danske Shipping- og Havnevirksomheder
35. Danske Tursejlere
36. DGI
37. DN Frederikshavn og Læsø
38. DN Holbæk
39. DN Vejle Afdeling
40. DN, Afdeling Esbjerg
41. DOF Birdlife
42. Danmarks Pelagiske PO, DPPO
43. DTU Aqua
44. Dyrenes beskyttelse
45. Endelave Beboerforening
46. Energinet
47. Erhvervsflyvningens Sammenslutning
48. Fanø Kommune
49. Felix Stark
50. Femern A/S
51. Finn Carlsen
52. Fiskebranchen
53. Flemming Caspersen
54. Fonden Reersø Havn
55. Foreningen af Lystbådehavne I Danmark
56. Foreningen Beskyt Jammerland Bugt
57. Foreningen Endelave Natur & Miljø
58. Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri
59. Foreningen Muslingeerhvervet
60. Fors A/S
61. Forskere, Biologisk Institut, AU
62. Fredensborg Kommune
63. Fredericia Kommune
64. Frederikssund kommune
65. Friluftsrådet
66. Friluftsrådet (Sydfyn)
67. Fritidshusejernes Landsforening
68. Faaborg Sejlklub
69. Faaborg-Midtfyn Kommune
70. Gaz-System
71. Geopark Det Sydfynske Øhav
72. Grenå Fiskeriforening
73. Gribskov Kommune
74. Grundejerforeningen Boeslum Strand
75. Grundejerforeningen Dråby Strand
76. Guldborgsund Kommune
77. Haderslev Kommune

78. Halsnæs Kommune
79. Hanstholm Fiskeriforening
80. Hanstholm Havn
81. Helsingør Kommune
82. Henrik Salling
83. Henrik Toft Jensen
84. Hirsholm uden møller
85. Hirtshals Havn
86. Hjørring Kommune
87. HOFOR
88. Holstebro Kommune
89. Hvide Sande Shipyard Steel & Service
90. Hvide Sande Vodbinderi Aps
91. Hvidovre Kommune
92. Hørsholm Kommune
93. Ingrid Regnersgaard
94. ivandet Aps
95. Jan Kendzior
96. Janne
97. Jens Ernst Svensson
98. Jesper Bartholdy
99. John Jakobsen
100. Kalundborg Havn
101. Kalundborg Kommune
102. Kaløvig Bådelaug
103. Kerteminde kommune
104. Klimaalliancen Thy
105. Kolding Kommune
106. Komitéen Bæredygtig Kystkultur
107. Kommunernes Internationale Miljøorganisation KIMO
108. Kommunernes Landsforening, KL
109. Kristian Kirk Mailand
110. Kurt Christensen
111. Københavns Kommune
112. Køge Kommune
113. LAG Halsnæs-Gribskov
114. Landbrug & Fødevarer
115. Landsdistrikternes Fællesråd
116. Lars Werner
117. Lemvig Kommune
118. Limfjordsfiskernes Østersforening
119. Limfjordsrådet
120. Lyø Bådelaug, Avernakø Bådelaug og Lyø Beboerforening
121. Læsø Fiskeindustri
122. Læsø Fiskeriforening
123. Maersk Supply Service
124. Marine Ingredients Denmark

125. Marine Management UK
126. Martha Ignatiussen
127. Metroselskab
128. Middelfart Kommune
129. Miljøforeningen BLAK
130. Morsø Kommune
131. Morten Bruntse Larsen
132. Morten Østergaard
133. Musholm
134. Mørenot Denmark A/S
135. Nej til motorvej på Asnæs, NEJ til motorvej på Røsnæs, STOP motorvej over Samsø og Østjyder mod Kattegatforbindelsen.
136. Netværk for Økologisk Akvakultur og Økologisk Landsforening
137. Nexø Havn
138. Ni Østjyske Kommuner
139. Niels Peter Øgelund
140. Nordfyns Kommune
141. Norlax
142. Nyborg Kommune
143. Odense Havn
144. Ole Kjær-Olsen
145. Pedersen Line Aps
146. Peter Jensen
147. Rohde Nielsen A/S
148. Rygaard Fisketransport
149. Rønne Havn
150. Rådet for Grøn Omstilling
151. Sammenslutningen af Danske Småøer
152. SDU
153. Skive Kommune
154. Slagelse Kommune
155. Snaptun Havn
156. Sonja Anskjær
157. Stad og Egn
158. Strandby Fiskeriforening
159. Strandby Fiskerihavn
160. Strands Grundejerforening
161. Struer Egnens Turistforening
162. Struer Kommune
163. Studstrup Borgerforening
164. Sussi Hammer
165. Svendborg Kommune
166. Sydvestjysk Fiskeriforening
167. Sønderborg Kommune
168. Søren Hansen
169. Tang.nu
170. Teknologirådet

171. Thisted Kommune
172. Thomasine Jeppesen
173. Thorupstrand Kystfiskerlaug
174. Thyborøn Havns Fiskeriforening
175. Thy-Mors Energi
176. TP Smede & Marineservice
177. Tønder Kommune
178. Ungeklimarådet
179. Vandcenter Syd
180. Vejle Kommune
181. VenøBoen
182. Vesthimmerlands Kommune
183. Vestlige Limfjordshavne
184. Vikingeskibsmuseet
185. Vordingborg Kommune
186. Willi Thomas Nors
187. Wind Denmark
188. Wind Estate
189. WWF Verdensnaturfonden
190. Ærø Kommune
191. Øen Hjelms Private Ejerlaug
192. ØLF, Østjyske Lyst- og Fritidsfiskere.
193. Ørsted Bioenergy
194. Østerbro Havnekomité
195. Ø-udvalgsrepræsentanter ved Faaborg-Midtfyn Kommune
196. Aabenraa Kommune
197. Aalborg Kommune
198. Aarhus Havn